

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş.

**31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA
FİNANSAL TABLOLAR VE
BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU**

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketi'ne

1. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş.'nin ("Banka") 31 Aralık 2008 tarihli ilişikteki bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait gelir tablosunu, öz sermaye değişim tablosunu ve nakit akım tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve diğer dipnotlarını denetlemiş bulunuyoruz.

Finansal Tablolarla İlgili Olarak Banka Yönetiminin Sorumluluğu

2. Banka yönetimi finansal tabloların Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na uygun olarak hazırlanmasından ve doğru bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata veya hileden kaynaklanan önemli ölçüde yanlış düzenleme içermeyecek biçimde hazırlanmasını ve doğru olarak sunulmasını sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve muhafaza edilmesini, mevcut koşullar altında makul muhasebe tahminlerinin yapılmasını, uygun muhasebe politikalarının seçilmesini ve uygulanmasını içermektedir.

Denetçi'nin Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Denetim çalışmalarımız Uluslararası Denetim Standartları'na uygun olarak yapılmıştır. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve denetimin, finansal tablolarda önemli bir hata bulunmadığı hususunda makul bir güvence sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Denetim, finansal tablolardaki tutarlar ve açıklamalarla ilgili destekleyici kanıt toplamak amacıyla, denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların, hata veya hileden kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere, önemli ölçüde yanlış düzenleme içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, denetçinin kanaatine göre yapılır. Bu risk değerlendirmesinde, işletmenin finansal tabloların hazırlanması ve doğru sunumu ile ilgili iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmakla birlikte, amaç iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, mevcut koşulların gerektirdiği denetim tekniklerini geliştirmektir. Denetim, aynı zamanda işletme yönetimi tarafından uygulanan muhasebe politikalarının uygunluğu ve yapılan muhasebe tahminlerinin makullüğünün yanında finansal tabloların genel sunuş şeklinin değerlendirilmesini de içermektedir.

Elde ettiğimiz denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

4. Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş.'nin 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akımlarını, tüm önemli taraflarıyla, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na uygun olarak doğru bir biçimde yansıtmaktadır.

**Başaran Nas Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.**
a member of
PricewaterhouseCoopers

Zeynep Uras, SMMM

İstanbul, 6 Mart 2009

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

FİNANSAL TABLOLAR

31 ARALIK 2008

İÇİNDEKİLER		SAYFA
BİLANÇO		1
GELİR TABLOSU		2
ÖZ SERMAYE DEĞİŞİM TABLOSU		3
NAKİT AKIM TABLOSU		4
MALİ TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR		5-52
NOT 1	GENEL BİLGİ	5
NOT 2	SUNUM ESASLARI	6-10
NOT 3	ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ	10-19
NOT 4	FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ	19-37
NOT 5	ÖNEMLİ MUHASEBE TAHMİNLERİ VE MUHASEBE POLİTİKALARININ UYGULANMASINDA VERİLEN KARARLAR	37
NOT 6	NAKİT DEĞERLER VE ALTIN REZERVLERİ	38
NOT 7	BANKALARDAN ALACAKLAR	38
NOT 8	MAKUL DEĞER DEĞİŞİKLİKLERİ GELİR TABLOSUNDA MUHASEBELEŞECEK FİNANSAL VARLIKLAR	38-39
NOT 9	VERİLEN KREDİ VE AVANSLAR	39
NOT 10	YATIRIM AMAÇLI FİNANSAL VARLIKLAR	40-41
NOT 11	MADDİ DURAN VARLIKLAR	41
NOT 12	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	42
NOT 13	DİĞER VARLIKLAR	42
NOT 14	TEDAVÜLDEKİ BANKNOTLAR	42
NOT 15	BANKALARA BORÇLAR	43
NOT 16	DİĞER MEVDUATLAR	43
NOT 17	İMF'YE BORÇLAR	44
NOT 18	MAKUL DEĞERİ İLE GÖSTERİLEN FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER	44
NOT 19	DİĞER ALINAN BANKA KREDİLERİ	44
NOT 20	DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	44
NOT 21	VERGİLER	45-47
NOT 22	KIDEM TAZMİNATI YÜKÜMLÜLÜĞÜ	47-48
NOT 23	NET FAİZ GELİRİ	48
NOT 24	NET ÜCRET VE KOMİSYON GİDERİ	49
NOT 25	TEMETTÜ GELİRİ	49
NOT 26	KUR FARKI KÂRI/(ZARARI), NET	49
NOT 27	DİĞER FAALİYET GİDERLERİ	50
NOT 28	TAAHHÜTLER VE ŞARTA BAĞLI YÜKÜMLÜLÜKLER	50
NOT 29	SERMAYE	51
NOT 30	GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI VE YASAL YEDEKLER	51
NOT 31	NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	52
NOT 32	İLİŞKİLİ TARAFRLARLA BAKİYELER VE İŞLEMLER	52
NOT 33	BİLANÇO TARİHİNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN HUSUS	52

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK TARİHLERİ İTİBARIYLA BİLANÇO

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

	Notlar	2008 Bin YTL	2007 Bin YTL	2008 Milyon ABD Doları (*)	2007 Milyon ABD Doları (*)
VARLIKLAR					
Nakit değerler ve altın rezervleri	6	5.647.028	4.131.886	3.734	3.548
Bankalardan alacaklar	7	25.649.432	6.130.108	16.961	5.263
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	8	114.220.178	95.460.476	75.527	81.961
Verilen kredi ve avanslar	9	31.440	27.580	21	24
Yatırım amaçlı finansal varlıklar					
- Satılmaya hazır	10	323.566	244.058	214	210
- Vadeye kadar elde tutulacak	10	339.380	161.589	224	140
Maddi duran varlıklar	11	244.011	234.185	161	201
Maddi olmayan duran varlıklar	12	4.889	2.850	3	2
Diğer varlıklar	13	48.360	31.814	31	28
Toplam varlıklar		146.508.284	106.424.546	96.876	91.377
YÜKÜMLÜLÜKLER					
Tedavüldeki banknotlar	14	31.743.434	27.429.389	20.990	23.551
Bankalara borçlar	15	53.279.066	39.121.993	35.231	33.590
Diğer mevduatlar	16	38.621.031	36.175.999	25.538	31.060
Uluslararası Para Fonu'na ("IMF") borçlar	17	6.794	7.431	4	6
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	18	-	993.710	-	853
Diğer alınan banka kredileri	19	9.939.440	2.918.776	6.572	2.506
Diğer yükümlülükler	20	945.677	1.066.576	625	917
Vergi yükümlülüğü	21	166.909	28.224	110	24
Ertenmiş vergi yükümlülüğü	21	1.261.392	-	834	-
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	22	70.541	64.292	47	56
Toplam yükümlülükler		136.034.284	107.806.390	89.951	92.563
ÖZ SERMAYE					
Ödenmiş sermaye	29	47.464	47.464	31	41
Birikmiş kâr/(zarar)		10.139.250	(1.652.086)	6.704	(1.418)
Diğer yedekler	10	287.286	222.778	190	191
Toplam öz sermaye		10.474.000	(1.381.844)	6.925	(1.186)
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye		146.508.284	106.424.546	96.876	91.377

Taahhütler ve şarta bağlı yükümlülükler 28

(*) ABD Doları tutarlar, sadece okuyuculara kolaylık sağlaması açısından YTL tutarlar üzerinden 31 Aralık 2008 tarihindeki resmi Banka döviz alış kuru kullanılarak hesaplanmış olup bu mali tabloların bir parçası değildir (Not 2.c.).

Sayfa 5-52 arasındaki notlar mali tabloların tamamlayıcı parçasını oluştururlar.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK TARİHİNDE SONA EREN YILLARA AİT GELİR TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

	Notlar	2008 Bin YTL	2007 Bin YTL (**)	2008 Milyon ABD Doları (*)	2007 Milyon ABD Doları (*)
Faiz gelirleri	23	6.726.264	5.112.288	4.448	4.389
Faiz giderleri	23	(4.921.303)	(4.565.766)	(3.255)	(3.920)
Net faiz geliri		1.804.961	546.522	1.193	469
Ücret ve komisyon geliri	24	60.966	52.164	40	45
Ücret ve komisyon gideri	24	(8.087)	(170.521)	(5)	(146)
Net ücret ve komisyon geliri/(gideri)		52.879	(118.357)	35	(101)
Temettü geliri	25	4.884	3.646	3	3
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasabeleşecek finansal varlıklar geliri, net		1.669.206	1.094.489	1.104	940
Kur farkı kârı/(zararı), net	26	10.914.217	(4.587.244)	7.217	(3.939)
Diğer faaliyet geliri		7.245	5.023	5	4
Krediler değer düşüklüğü zararları	9	(576.517)	247.191	(381)	212
Diğer faaliyet giderleri	27	(491.858)	(402.748)	(325)	(346)
Vergi öncesi kâr/(zarar)		13.385.017	(3.211.478)	8.851	(2.758)
Vergi gideri	21	(1.586.960)	(41.081)	(1.049)	(35)
Net dönem kârı/(zararı)		11.798.057	(3.252.559)	7.802	(2.793)

(*) ABD Doları tutarlar, sadece okuyuculara kolaylık sağlaması açısından YTL tutarlar üzerinden 31 Aralık 2008 tarihindeki resmi Banka döviz alış kuru kullanılarak hesaplanmış olup bu mali tabloların bir parçası değildir (Not 2.c.).

(**) Tutarlılık sağlanması amacıyla sınıflandırma yapılmıştır (Not 3 (v)).

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK TARİHİNDE SONA EREN YILLARA AİT

ÖZ SERMAYE DEĞİŞİM TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

	Ödenmiş Sermaye				Toplam	Birikmiş kârlar/ zararlar	Toplam
	Sermaye	Sermaye düzeltme farkı	Sermaye	Diğer yedekler			
1 Ocak 2007 tarihindeki bakiyeler	25	47.439	47.464	238.542	2.521.505	2.807.511	
Nakit temettüleri	-	-	-	-	(921.491)	(921.491)	
Satılmaya hazır finansal varlıkların makul değer azalışı (Not 10)	-	-	-	(15.764)	-	(15.764)	
Zamanaşımına uğrayan banknotlardan kazançlar (Not 14)	-	-	-	-	459	459	
Net dönem zararı	-	-	-	-	(3.252.559)	(3.252.559)	
31 Aralık 2007 tarihindeki bakiyeler	25	47.439	47.464	222.778	(1.652.086)	(1.381.844)	
1 Ocak 2008 tarihindeki bakiyeler	25	47.439	47.464	222.778	(1.652.086)	(1.381.844)	
Nakit temettüleri	-	-	-	-	(6.721)	(6.721)	
Satılmaya hazır finansal varlıkların makul değer artışı (Not 10)	-	-	-	79.508	-	79.508	
Satılmaya hazır finansal varlıkların makul değer artışı üzerinden hesaplanan ertelenmiş vergi (Not 21)	-	-	-	(15.000)	-	(15.000)	
Net dönem karı	-	-	-	-	11.798.057	11.798.057	
31 Aralık 2008 tarihindeki bakiyeler	25	47.439	47.464	287.286	10.139.250	10.474.000	

Sayfa 5-52 arasındaki notlar mali tabloların tamamlayıcı parçasını oluştururlar.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK TARİHİNDE SONA EREN YILLARA AİT NAKİT AKIM TABLOSU

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

	Notlar	2008	2007
Faaliyetlerden sağlanan nakit akımları			
Net dönem kârı /(zararı)		11.798.057	(3.252.559)
Düzeltilmeler:			
Maddi duran varlıklar amortisman gideri	11	13.543	12.804
Maddi olmayan duran varlıklar itfa gideri	12	725	808
Kredi değer düşüklüğü karşılığı	9	576.517	(247.191)
Kredi değer düşüklüğü karşılığı kur farkı (gideri)/geliri	9	(519.051)	345.079
Kıdem tazminatı karşılığı	22	12.142	10.455
Net faiz geliri	23	(1.804.961)	(546.522)
Alınan faizler		6.631.610	5.023.576
Ödenen faizler		(4.745.785)	(4.718.315)
Temettü geliri	25	(4.884)	(3.646)
Net komisyon (geliri)/gideri	24	(52.879)	118.357
Alınan komisyonlar		60.674	51.448
Ödenen komisyonlar		(27.916)	(167.742)
Zaman aşımına uğrayan banknot yedeklerindeki artış	14	-	459
Gelir vergisi gideri	21	1.586.960	41.081
Varlık ve yükümlülüklerdeki değişiklik öncesi faaliyet kârından sağlanan/(kullanılan) nakit akımları			
		13.524.752	(3.331.908)
Faaliyetlerle ilgili varlık ve yükümlülüklerdeki değişim:			
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklardaki (artış)/azalış			
		(18.759.702)	2.805.670
Verilen kredi ve avanslardaki net (artış)/azalış		(5.498)	11.140
Diğer varlıklardaki net azalış /(artış)		20.444	(4.253)
Tedavüldeki banknotlardaki net artış		4.314.045	614.238
Bankalara borçlardaki net artış		14.048.167	4.838.002
Diğer mevduatlardaki net artış/(azalış)		2.389.486	(7.261.607)
Diğer yükümlülüklerdeki net azalış		(314.497)	(720.655)
Faaliyetlerde sağlanan/(kullanılan) nakit, net			
		15.217.197	(3.049.373)
Yatırım faaliyetlerinde (kullanılan)/sağlanan nakit akımları:			
Maddi ve maddi olmayan duran varlık alımı, net	11,12	(26.133)	(11.271)
Menkul kıymet (alımı)/satımı		(177.791)	272.422
Alınan temettü		4.248	4.022
Yatırım faaliyetlerinde (kullanılan)/sağlanan nakit, net			
		(199.676)	265.173
Finansman faaliyetlerinden sağlanan nakit akımları:			
Diğer alınan banka kredilerinin ve IMF'ye borçların geri ödemesi		6.026.317	1.495.057
Ödenen temettüleri		(6.721)	(921.491)
Finansman faaliyetlerinden sağlanan nakit, net			
		6.019.596	573.566
Nakit ve nakit benzerlerindeki artış/(azalış), net			
		21.037.117	(2.210.634)
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri			
	31	10.258.922	12.469.556
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri			
	31	31.296.039	10.258.922

Sayfa 5-52 arasındaki notlar mali tabloların tamamlayıcı parçasını oluştururlar.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 1 - GENEL BİLGİ

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş. ("Banka") 1931 yılında Türkiye'de kurulmuştur. Banka Türkiye'de banknot ihracı imtiyazına münhasıran sahip ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nda yer alan ("T.C.M.B. Kanunu") yazılı görev ve yetkileri haiz olmak üzere "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası" unvanı altında anonim şirket olarak kurulmuştur. Banka'nın İdare Merkezi Ankara'da olup, İstiklal Cad. 10 Ulus, 06100 Ankara, Türkiye adresinde bulunmaktadır. Türkiye genelinde 21 şube ve 4 yabancı temsilciliği bulunan Banka'nın 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla personel sayısı 4.437'dir (2007: 4.536).

Banka'nın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Banka, fiyat istikrarını sağlamak için kullanacağı para politikası araçlarını ve uygulayacağı para politikasını doğrudan kendisi belirler.

Banka'nın temel görevleri;

- a) Açık piyasa işlemleri yapmak,
- b) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ("T.C. Hükümeti") ile birlikte Yeni Türk Lirası'nın ("YTL") iç ve dış değerini korumak için gerekli önlemler almak ve yabancı paralar ile altın karşısında muadeletini tespit etmeye yönelik kur rejimini belirlemek, YTL'nin yabancı paralar karşısında değerinin belirlenmesi için döviz ve efektiflerin vadesiz ve vadeli alım ve satımı ile dövizlerin YTL ile değişimi ve diğer türev işlemlerini yapmak,
- c) Bankaların ve Banka'ca uygun görülecek diğer mali kurumların yükümlülüklerini esas alarak zorunlu karşılıklar ile ilgili usul ve esasları belirlemek,
- d) Reeskont ve avans işlemleri yapmak,
- e) Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek,
- f) YTL'nin hacim ve dolaşımını düzenlemek, ödeme ve menkul kıymet transferi ve mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemlerini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dahil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek,
- g) Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak,
- h) Mali piyasaları izlemek,
- i) Bankalardaki mevduatın vade ve türleri ile özel finans kurumlarındaki katılma hesaplarının vadelerini belirlemektir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 2 - SUNUM ESASLARI

(a) Yeni Türk Lirası mali tablolar

Bu mali tablolar, Uluslararası Muhasebe Standartları ("UMS") ve Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ("UMSK") tarafından yayımlanan yorumları da kapsayan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na ("UFRS") uygun olarak hazırlanmıştır. Banka, muhasebe defterlerini ve yasal mali tablolarını Türk Ticaret Kanunu, vergi mevzuatı ve T.C.M.B. Kanunu'na uygun olarak hazırlamaktadır. Bu mali tablolar yasal kayıtlara, UMSK tarafından yayımlanan UFRS'ye uyumlu hale getirmek için gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir.

Mali tablolar, Türkiye Cumhuriyeti'nin para birimi olan YTL cinsinden ifade edilmiştir.

UFRS'ye uygun olarak hazırlanan mali tablolar, önemli muhasebe tahminlerinin kullanılmasının yanı sıra Banka'nın muhasebe politikalarının uygulanmasında yönetimin değerlendirmelerini de içermektedir. Önemli ölçüde değerlendirme ve karmaşıklık içeren alanlar ile tahmin ve varsayımların mali tablolara önemlilik arz ettiği alanlar Not 5'de açıklanmıştır.

1 Ocak 2008 tarihinden itibaren geçerli standartlar ve mevcut standartlara ilaveler ve yorumlar

Aşağıda yer alan mevcut standartlarda yapılan değişiklikler ve yorumlar, 1 Ocak 2008 tarihinden itibaren geçerli olmakla birlikte, Banka'nın faaliyetleriyle ilgili değildir.

UFRYK 11, 'UFRS 2 - Grup İçi ve İşletmenin Geri Satın Alınan Kendi Hisselerine İlişkin İşlemler', grup içi ve işletmenin geri satın alınan kendi hisselerini içeren özkaynağa dayalı finansal araçların ana ortaklık ve bağlı ortaklıkların konsolide olmayan hesaplarında, özkaynaktan karşılanacak ya da nakit ödeme yapılacak işlem olarak muhasebeleştirilmesine ilişkin yol göstermektedir.

UFRYK 12, 'İmtiyazlı Servis Anlaşmaları'

UFRYK 13, 'Müşteri Sadakat Programları' (1 Temmuz 2008 tarihinden itibaren geçerli). UFRYK 13 malların ya da hizmetlerin müşteri sadakat programları çerçevesinde satılıp satılmamasına açıklık getirir.

UFRYK 14, 'UMS 19 - Tanımlanmış Fayda Varlığının Sınırı, Asgari Fonlama Koşulları ve Bu Koşulların Birbiri ile Etkileşimi', UMS 19'daki varlık olarak tanımlanacak ekonomik fayda limitlerinin değerlendirilmesine ilişkin yol göstermektedir.

Henüz geçerli olmayan standartlar ve mevcut standartlar ile ilgili değişiklikler ve yorumlar

Henüz geçerli olmayan ve Banka tarafından geçerlilik tarihinden önce uygulanmamış Banka faaliyetleri ile ilgili standartlar ve mevcut standartlar ile ilgili değişiklik ve yorumlar

UMS 1 (Değişiklik), 'Finansal tabloların sunumu' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Değişiklik, öz sermayede kontrol gücü olmayan paylardan kaynaklanan gelir gider değişikliklerinin öz sermaye değişim tablosunda gösterilmesini engellemekte, kontrol gücü olmayan paylardan kaynaklanan değişikliklerin ana ortaklık paylarından kaynaklanan değişikliklerden ayrı gösterilmesini öngörmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 2 - SUNUM ESASLARI (Devamı)

UMS 19 (Değişiklik), 'Çalışanlara Sağlanan Faydalar' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Değişiklik, emeklilik planında çalışana sağlanan faydaların gelecekteki maaş artışlarından etkilenmesine yol açan değişikliklerin planın daraltılması olduğunu ve geçmişte sağlanan hizmetlerle ilgili faydalara yönelik düzenlemelerin belirli fayda planının bugünkü değerinde bir azalmayla sonuçlanması durumunda bu düzenlemelerin negatif geçmiş hizmet maliyetine sebep olacağını öngörmektedir.

UMS 28 (Değişiklik), 'İştiraklerdeki Yatırımlar' (ve bunun sonucunda UMS 32 'Finansal Araçlar: Sunum'da ve UFRS 7 'Finansal Araçlar - Açıklamalar'da meydana gelen değişiklikler) (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). İştirakteki yatırım değer düşüklüğü testinde tek bir varlık olarak kabul edilir ve değer düşüklüğü giderleri yatırımların altında şerefiye gibi belirli varlıklar altında kaydedilemez.

UMS 36 (Değişiklik), 'Varlıklarda Değer Düşüklüğü' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Gerçeğe uygun değerden elden çıkarma maliyetlerinin düşülmesi yönteminin indirgenmiş nakit akımları ile hesaplandığı durumlarda kullanım değeri hesaplamasıyla aynı açıklamalar yapılmalıdır.

UMS 28 (Değişiklik), 'İştiraklerdeki Yatırımlar' (ve bunun sonucunda UMS 32 'Finansal Araçlar: Sunum' ile UFRS 7 'Finansal Araçlar - Açıklamalar' da meydana gelen değişiklikler) (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). İştiraklerdeki yatırımların UMS 39 'Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçmeye göre muhasebeleştirildiği durumlarda UMS 32 'Finansal Araçlar: Sunum' ve UFRS 7 'Finansal Araçlar - Açıklamalar'ın gerektirdiği açıklamalara ek olarak UMS 28'in gerektirdiği sadece belirli açıklamaların yapılması yeterlidir.

UMS 39 (Değişiklik), 'Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Değişiklik, türev araçların riskten korunma muhasebesi kapsamına girmesi veya bu kapsamdan çıkması sonucu gerçeğe uygun değer değişimi gelir tablosu ile ilişkilendirilen finansal varlıklar kategorisine dahil edilmesinin ya da bu kategori dışında tutulmasının mümkün olduğunu öngörmektedir.

Henüz geçerli olmayan ve Banka faaliyetleriyle ilgili olmayan mevcut standartlarla ilgili yorumlar ve değişiklikler

UMS 16 (Değişiklik), 'Maddi Duran Varlıklar' (ve bunun sonucunda UMS 7 'Nakit Akım Tablosu'nda meydana gelen değişiklik). Temel işlevleri duran varlık kiralayıp daha sonrasında ilgili varlıkları satmak olan işletmeler, söz konusu satış işlemlerinden elde edilen tutarları hasılat olarak kaydetmeli ve bu duran varlıklar satılmaya hazır duruma geldiklerinde defter değerleri üzerinden envanter olarak sınıflandırılmalıdırlar.

UMS 20 (Değişiklik), 'Devlet Teşvik ve Yardımları' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Piyasada geçerli faiz oranlarının altında bir orana sahip devlet yardımından sağlanan fayda tutarı, UMS 20 çerçevesinde muhasebeleştirilen devlet yardımı tutarı ile UMS 39 'Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme' uyarınca hesaplanan defter değeri arasındaki fark olarak belirlenir.

UMS 38 (Değişiklik), 'Maddi Olmayan Duran Varlıklar' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Avanslar ancak mala ya da servise erişim hakkına sahip olma amacıyla ödemenin önceden yapıldığı durumlarda giderleştirilebilir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 2 - SUNUM ESASLARI (Devamı)

UMS 1 (Değişiklik), 'Finansal Tabloların Sunumu' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Değişiklik, UMS 39 'Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme' ile uygun olarak alım-satım amaçlı olarak nitelenen finansal varlık ve yükümlülüklerin sadece bir kısmının kısa vadeli olarak sınıflanabileceğini öngörmektedir.

UMS 23 (Değişiklik), 'Borçlanma Maliyetleri' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Borçlanma maliyetlerinin tanımı faiz giderinin hesaplanmasında UMS 39 'Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme' ile uyumlu olarak etkin faiz yönteminin kullanılmasını sağlayacak şekilde değiştirilmiştir. Sonuç olarak, UMS 39 ve UMS 23 arasındaki tutarsızlık giderilmiştir.

UMS 31 (Değişiklik), 'Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkların Muhasebeleştirilmesi (ve bunun sonucu UMS 32 ve UFRS 7'de meydana gelen değişiklikler) (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Müşterek yönetime tabi ortaklıklardaki yatırımların UMS 39 'Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme'ye göre muhasebeleştirildiği durumlarda UMS 32 'Finansal Araçlar: Sunum' ve UFRS 7 'Finansal Araçlar - Açıklamalar' ın gerektirdiği açıklamalara ek olarak UMS 31'in gerektirdiği sadece belirli açıklamaların yapılması yeterlidir.

UMS 40 (Değişiklik), 'Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller' (ve bunun sonucunda UMS 16'da meydana gelen değişiklikler) (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Yapım ve geliştirme aşamasındaki gelecekte yatırım amaçlı kullanılacak gayrimenkuller UMS 40 kapsamında değerlendirilir.

UMS 41 (Değişiklik), 'Tarımsal Faaliyetler' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Gerçeğe uygun değer hesaplamalarının indirgenmiş nakit akımları yöntemine dayandığı durumlarda piyasa tarafından belirlenen bir iskonto oranı kullanılması gerektiğini öngörmekte ve biyolojik transformasyonun gerçeğe uygun değer hesaplamasında dikkate alınmasını engelleyen ifadeyi kaldırmaktadır.

UMS 29 (Değişiklik), 'Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Tabloların Düzeltilmesi' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Standart, belirli varlık ve yükümlülüklerin maliyet değerinden değil gerçeğe uygun değeri üzerinden kaydedilmesini sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

UFRYK 16, 'Yurt dışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunma' (1 Ekim 2008 tarihinden itibaren geçerli). UFRYK 16 yurt dışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunma işlemlerinin muhasebeleştirilmesine açıklık getirmektedir.

UMS 32 (Değişiklik), 'Finansal Araçlar: Sunum', ve UMS 1 (Değişiklik), 'Finansal tabloların sunumu' - 'Satış opsiyonlu finansal araçlar ve tasfiye sürecinde ortaya çıkan yükümlülükler' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Revize edilen standartlar, satış opsiyonlu finansal araçların ya da işletmeye tasfiye durumunda belirli bir oranda net varlıkları ile ilgili yükümlülükler getiren finansal araçların, belirli özellikleri ve spesifik koşulları sağlaması durumunda, öz sermaye altında sınıflandırılmasını öngörmektedir.

UMS 27 (Değişiklik), 'Konsolide ve Konsolide Olmayan Finansal Tablolar' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Konsolide olmayan finansal tabloların hazırlanmasında, UFRS 5 uyarınca satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırılmayan ve UMS 39'a göre muhasebeleştirilen bağlı ortaklıklar için UMS 39 uygulanmaya devam edilecektir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 2 - SUNUM ESASLARI (Devamı)

UMS 27 (Revize), 'Konsolide ve konsolide olmayan finansal tablolar' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Revize edilen standart, kontrol oranında değişiklik olmadığı durumlarda kontrol gücü olmayan paylarla yapılan tüm işlemlerin öz sermayede gösterilmesini gerektirmektedir ve bu tip işlemler şerefiye ya da gelir ve gider doğurmayacaklardır.

UFRS 8, 'Faaliyet Bölümleri'. Yeni standart, bölümlere ilişkin bilgilerin iç raporlamada kullanılan bilgilerle aynı bazda olmasını sağlamak üzere bir "Yönetimsel Yaklaşım" gerektirmektedir.

UMS 38 (Değişiklik), 'Maddi Olmayan Duran Varlıklar', (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Değişiklik, "doğrusal itfa yönteminden daha düşük birikmiş itfa payları ile sonuçlanan bir itfa yöntemini destekleyen bir kanıt nadiren bulunur" ifadesini kaldırmaktadır.

UFRS 1 (Değişiklik) 'UFRS'nin İlk Uygulaması' ve UMS 27 'Konsolide ve konsolide olmayan finansal tablolar' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Revize edilen standart, UFRS'yi ilk defa uygulayanların, konsolide olmayan finansal tablolarında bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlarının açılış değerini gerçeğe uygun değer ya da defter değeri üzerinden ölçmelerine olanak tanımaktadır.

UMS 23 (Değişiklik), 'Borçlanma maliyetleri' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Değişiklik, özellikli bir varlığın iktisabı, yapımı ya da üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetlerinin söz konusu varlığın maliyetinin bir parçası olarak aktifleştirilmesini öngörmektedir. Bu borçlanma maliyetlerinin oluştuğu dönemde gelir tablosuna gider olarak muhasebeleştirilmesi yöntemi kaldırılmaktadır.

UFRS 2 (Değişiklik), 'Hisse bazlı ödemeler' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). Revize edilmiş standart, hak ediş koşulları ve iptal koşulları ile ilgili değişiklikleri içermektedir. Değişiklik, hak ediş koşullarının; sadece hizmet koşullarını ve performans koşullarını içerdiğini belirtmektedir.

UFRS 3 (Değişiklik), 'İşletme Birleşmeleri' (1 Temmuz 2009 tarihinden itibaren geçerli). Revize edilen standart, iktisap yöntemi uygulamasına devam etmekle birlikte önemli değişiklikler getirmektedir.

UFRS 5 (Değişiklik), 'Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler' (ve bunun sonucunda UFRS 1'de 'UFRS'nin İlk Uygulaması' meydana gelen değişiklik) (1 Temmuz 2009 tarihinden itibaren geçerli). Değişiklik, kısmi bir elden çıkarma planının kontrolün kaybedilmesi ile sonuçlandığı durumlarda, ilgili bağlı ortaklığa ait tüm varlık ve yükümlülüklerin satış amaçlı elde tutulan duran varlık olarak sınıflanması ve durdurulan faaliyet tanımının sağlanması durumunda ilgili açıklamaların yapılması konusuna açıklık getirmektedir.

UFRYK 15, 'Gayrimenkul İnşaat Sözleşmeleri' (1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli). UFRYK 15, belirli işlemlerin muhasebeleştirilmesinde UMS 18 'Hasılat' ya da UMS 11 'İnşaat Sözleşmeleri' standartlarının uygulanabilirliğine açıklık getirmektedir. Bu yorumun, UMS 18'in daha geniş bir uygulama alanı bulması ile sonuçlanacağı beklenmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 2 - SUNUM ESASLARI (Devamı)

(b) Enflasyon etkilerinin muhasebeleştirilmesi

1 Ocak 2006'dan önce YTL'nin satın alma gücündeki değişiklikler nedeniyle yapılan düzeltmeler UMS 29, "Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Mali Tabloların Düzeltilmesi" esas alınarak yapılmıştır. UMS 29, yüksek enflasyonlu bir ekonomiye ait para birimi esas alınarak hazırlanan mali tabloların aynı para biriminin bilanço tarihindeki satın alma gücünden hazırlanmasını ve önceki dönem mali tablolarında karşılaştırma amacıyla aynı değer ölçüleri kullanılarak yeniden düzenlenmesini öngörmektedir. Türkiye ekonomisindeki değişimler yüksek enflasyon ortamının sona erdiğini işaret ettiğinden, Banka 1 Ocak 2006'dan itibaren UMS 29 uygulamasına son vermiştir. Buna göre, YTL'nin aynı tarihteki alım gücü ile ifade edilen 31 Aralık 2005 tutarları ilişikteki mali tablolardaki taşınan değerleri için temel oluşturmaktadır.

(c) ABD Doları'na çevrim

Bilanço ve gelir tablolarında gösterilen ABD Doları tutarları sadece okuyuculara kolaylık sağlaması için eklenmiştir ve bu tutarlar YTL'den ABD Doları'na Banka'nın 31 Aralık 2008 tarihli döviz alış kuru (1,5123 YTL = 1 ABD Doları) kullanılarak çevrilmiştir. Dolayısıyla, ABD Doları cinsinden bu tutarlar, bu mali tabloların bir parçası değildir.

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ

Bu mali tabloların hazırlanmasında esas alınan temel muhasebe politikaları aşağıda açıklanmıştır. Söz konusu muhasebe politikaları bütün dönemler için aksi belirtilmedikçe tutarlılık ile uygulanmıştır.

(a) Yabancı para çevrimi

(i) Fonksiyonel ve raporlama para birimi

Mali tablolarda yer alan kalemler, işletmenin faaliyetlerinin önemli kısmını yürüttüğü ekonomik çevrenin para birimi kullanılarak ölçülür ("fonksiyonel para birimi"). Mali tablolar, Banka'nın fonksiyonel ve raporlama para birimi olan bin YTL cinsinden sunulmuştur.

(ii) Dövizli işlemler ve bakiyeler

Dövizli işlemler, işlemin gerçekleştiği tarihte geçerli olan döviz kuru kullanılarak fonksiyonel para birimine çevrilmiştir. Gerçekleşen söz konusu işlemler ile döviz cinsinden olan parasal varlık ve yükümlülüklerin yıl sonu döviz kuru çevriminden doğan kambiyo kâr ve zararları gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(iii) Döviz kurları

Döviz cinsinden varlıklar ve yükümlülükler, raporlama amacıyla aşağıda belirtilen döviz kurları kullanılarak YTL'ye çevrilmiştir.

	2008	2007
ABD Doları ("US\$")	1,5123	1,1647
Avro ("EURO")	2,1408	1,7102
İsviçre Frangı ("CHF")	1,4300	1,0273
İngiliz Sterlini ("GBP")	2,1924	2,3259
Japon Yeni ("JPY")	0,0167	0,0103
Özel Çekim Hakları ("SDR") (*)	2,3513	1,8457

(*) SDR ("Özel Çekim Hakları") para birimleri sepeti cinsinden ifade edilmekte olup, değeri dört ana para biriminin (EURO, Japon Yeni, GBP, US\$) kur değerlerinin ağırlıklandırılmış toplamı ile belirlenmektedir. Mali tablolarda, SDR yabancı para birimi olarak ifade edilmiştir.

(b) Türev finansal araçlar ve riskten korunma muhasebesi

Türev finansal araçların, vadeli döviz alım satım işlemleri de dahil olmak üzere, ilk kayda alınmasında elde etme maliyeti kullanılmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde makul değer ile değerlendirilmektedir. Türev finansal araçlar, alım-satım amaçlı finansal varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır. Türev araçlarının makul değeri, son piyasa işlemlerini içeren piyasada oluşan makul değerleri ve indirgenmiş nakit akım modellerini içeren değerlendirme tekniklerinden uygun olanının kullanılması suretiyle hesaplanmaktadır.

Türev finansal araçlar, makul değerinin pozitif veya negatif olmasına göre bilançoda sırasıyla varlık veya yükümlülük olarak kaydedilmektedirler.

Banka'nın 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla sahip olduğu 107.174 bin YTL (2007: 157.311 bin YTL) nominal değerli futures sözleşmesi bulunmaktadır (Not 28).

Bir türev işleminin makul değerinin en iyi kanıtı, benzer işlemin gözlemlenebilir bir piyasada oluşmuş bir fiyatı olmadığı veya değişkenleri gözlemlenebilir bir piyasadaki edinilmiş bir değerlendirme tekniğine dayanarak belirlenmediği sürece işlem fiyatıdır. Böyle bir kanıtın varlığında, Banka birinci gün kâr ya da zarar kaydeder.

Banka'nın bazı türev işlemleri ekonomik olarak risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, UMS 39 "Finansal araçlar: Kayda alınma ve Değerleme" standardı kapsamında riskten korunma aracı olarak sınıflandırılmamaları nedeniyle "Alım-satım amaçlı" olarak değerlendirilmekte ve makul değer değişiklikleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

(c) Faiz gelir ve gideri

Faiz gelir ve gideri, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyet üzerinden ölçülen tüm faiz oranına sahip finansal araçlar için gelir tablosunda kayda alınmaktadır.

Bir finansal varlık veya benzer finansal varlıklar grubu için değer düşüklüğü karşılığı ayrılması durumunda, faiz gelirini hesaplamak için gelecekteki nakit akımlarını iskonto etmekte kullanılan faiz oranı kullanılmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(d) Ücret ve komisyon gelirleri

Etkin faiz hesaplamasına dahil edilmeyen ücret ve komisyon gelirleri tahakkuk esasına göre hizmetin verildiği dönemde gelir kaydedilmektedir. Kredi taahhütleri ücretleri (diğer direkt maliyetler ile birlikte) ertelenmekte ve ilgili kredinin etkin faiz oranına dahil edilmektedir. Diğer kredi taahhütleri ile ilgili ücretler taahhüt süresine yayılarak muhasebeleştirilmektedir.

(e) Gelir vergisi

(i) Gelir vergisi yükümlülüğü

Gelir vergisi yükümlülüğü ("kurumlar vergisi") Türk vergi mevzuatına uygun olarak hesaplanmaktadır.

Kurumlar vergisi haricindeki diğer vergiler diğer faaliyet giderleri içerisinde muhasebeleştirilmektedir (Not 27).

(ii) Ertelenmiş gelir vergisi

Ertelenmiş gelir vergisi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin mali tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş gelir vergisi, yürürlükte olan veya bilanço tarihi itibarıyla yürürlüğe giren vergi oranları ve vergi mevzuatı dikkate alınarak, vergi varlığının gerçekleşeceği veya yükümlülüğünün ifa edileceği dönemde uygulanması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır.

Ertelenmiş gelir vergisi varlığı, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle indirilebilir geçici farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla mali tablolara alınmaktadır (Not 21).

(f) Altın rezervleri

(i) Külçe Altın

Külçe altın, Banka'da ve muhabir bankalarda tutulan uluslararası standartta olan ve uluslararası standartta olmayan altın külçelerinden oluşmaktadır. Altın, Banka tarafından yabancı para rezervlerinin bir parçası olarak tutulmakta ve toplam yabancı para rezervlerinin %4,5'ini (2007: %4,2) oluşturmaktadır. Banka'nın altın rezervlerini, yabancı para rezerv yönetiminin bir parçası olarak muhafaza etmesi nedeniyle, mevcut altın rezervlerinden satış niyeti bulunmamaktadır. Külçe altın, ons cinsinden ölçülerek kayda alınmaktadır.

Altın, işlem maliyetleri hariç olmak üzere alım tarihindeki geçerli fiyatlar üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde makul değer ile değerlendirilmektedir. Makul değer, bilgili ve istekli taraflar arasında her türlü muvazaadan arı olarak, bir varlığın el değiştirebileceği tutardır ve Londra Altın Borsası'nda dolar cinsinden belirlenen sabit değer cari YTL/US\$ kuru ile çevrilmesiyle hesaplanmaktadır.

Makul değerdeki değişiklikler sonucu külçe altının değerlemesinden doğan kâr ve zararlar doğrudan gelir tablosu ile ilişkilendirilir.

31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla külçe altının kuru 1.308 YTL/ons'tur (2007: 974 YTL/ons).

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(ii) *Sikke altın*

Geçerli bir para olarak kullanılmayan sikke altın, sanatsal ve koleksiyon değerine sahiptir ve içerisinde bulunan metal değerinden daha yüksek fiyatlardan alınıp satılmaktadır. Ancak Banka'nın sikke altının önemli bir kısmını satması durumunda değerinin bu düzeyde gerçekleşmesi beklenmemektedir. Dolayısıyla, sikke altınlar içerdikleri altının piyasa değeri ile değerlenmekte ve bilançodaki külçe altınların içerisine dahil edilmektedir. Sikke altınların değerlendirilmesinden doğan kâr ve zararlar külçe altında olduğu gibi gelir tablosuyla ilişkilendirilerek kaydedilmektedir.

(g) **Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar**

Bu kategorinin iki alt kategorisi bulunmaktadır: alım satım amaçlı olarak elde tutulan finansal varlıklar ile ilk kayda alınma sırasında makul değer değişikliklerinin gelir tablosunda muhasebeleştirilmesine karar verilen finansal varlıklar. Bir finansal varlık kısa vadede satılma amacıyla edinilmiş veya yönetim tarafından bu şekilde tanımlanmış ise bu kategoride sınıflandırılmaktadır. Türev finansal araçlar da riskten korunma aracı olarak tanımlanmadığı sürece alım satım amaçlı finansal varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır. Bu finansal varlıklar, ilk olarak işlem maliyetleri de dahil olmak üzere maliyet değerleri ile yansıtılmakta ve kayda alınmalarını takip eden dönemlerde piyasa fiyatları veya indirgenmiş nakit akım modelleri ile belirlenen tutarlar ile değerlemeye tabi tutulmaktadır. Bütün gerçekleşmiş veya gerçekleşmemiş kazanç ve kayıplar 'Makul Değer Değişiklikleri Gelir Tablosunda Muhasebeleşecek Finansal Varlıklar Geliri, net' hesabı altında gösterilmektedir. Elde edilen kâr payları, temettü gelirleri hesabında gösterilmektedir.

Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıkların alım satımları gerçekleşme tarihinde kayda alınmaktadır.

(h) **Verilen krediler ve kredi değer düşüklüğü karşılığı**

Banka tarafından verilen krediler, borçluya para sağlama yoluyla yaratılan finansal varlıklardır. Söz konusu krediler ilk olarak elde etme maliyetinden kredi risk karşılığının düşülmesi suretiyle kayda alınmaktadır. Verilen bütün kredi ve avanslar, nakdin borçluya transferi ile kayıtlara yansıtılmaktadır.

Ödenmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren bir objektif delilin söz konusu olması halinde kredi değer düşüklüğüne ilişkin bir alacak risk karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, kredinin kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek tutarlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının, kredinin oluştuğu zamanki orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen cari değeridir. Banka kredi portföyünde yer alan ve bilanço tarihinde şüpheli olarak sınıflandırılmamış ancak tahsilatında problemler yaşanacağına dair değerlendirmelerin bulunduğu kredilerle ilgili olarak da ek karşılık ayırmaktadır.

Dönem içinde ayrılan karşılıklar ilgili dönemin gelir tablosuna kaydedilmektedir. Yasal işlemlerin tamamlandığı ve alacakların tahsil edilemeyecek olduğunun belirlendiği tarihte, alacaklar, ilgili risk karşılığı ile netleştirmek suretiyle mali tablolardan çıkarılır. Önceki dönemlerde karşılık ayrılmış olan verilen kredi ve avansların tahsil edilmesi durumunda söz konusu tutar dönem içinde ayrılan kredi risk karşılığından indirilmek suretiyle muhasebeleştirilir (Not 9).

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(i) Yatırım amaçlı finansal varlıklar

Yatırım amaçlı finansal varlıklar iki kategoride sınıflandırılmıştır: vadeye kadar elde tutulacak ve satılmaya hazır varlıklar. Banka'nın vade tarihine kadar elinde tutma niyetinde ve yeteneğinde olduğu belirli veya sabit ödemeleri olan ve sabit bir vadesi bulunan finansal araçlar, vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Likidite ihtiyacına göre veya faiz oranlarındaki, kurlardaki ve hisse senedi fiyatlarındaki değişimler nedeniyle satılabilecek olan ve belirli bir süre gözetilmeksizin elde tutulan finansal araçlar, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Yönetim, bu finansal araçların sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte belirlemektedir.

Yatırım amaçlı finansal varlıklar ilk olarak makul değerlerini yansıtan işlem fiyatları üzerinden kaydedilmektedir.

Kayda alınmalarını takip eden dönemlerde satılmaya hazır finansal varlıkların makul değeri, piyasa fiyatları veya diğer değerlendirme yöntemleri kullanılarak belirlenmektedir. Satılmaya hazır finansal varlıkların makul değer değişiklikleri sebebiyle oluşan gerçekleşmemiş kazanç ve kayıplar, öz sermayede "diğer yedekler" hesabında takip edilmekte ancak söz konusu varlıkların değerinde kalıcı bir değer düşüklüğü mevcut ise söz konusu değer düşüklüğü gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Sermaye paylarının gelir tablosunda muhasebeleşen değer düşüklüğü tutarları izleyen dönemlerde varlığın geri kazanılabilir tutarında müteakip artışın bulunması durumunda gelir tablosundan geri çevrilmez. Makul değeri güvenilir bir şekilde ölçülemeyen hisse senetleri, finansal varlığın maliyetinden şayet mevcut ise değer düşüklüğü karşılığının çıkarılması suretiyle muhasebeleştirilmektedir. Satılmaya hazır finansal varlıklar mali tablolardan çıkarıldıklarında, öz sermayede takip edilen ilgili makul değer düzeltmeleri gelir tablosuna transfer edilir.

Kur değişimlerinden kaynaklanan kur farkı kâr ya da zararları, borçlanma senetleri için gelir tablosunda gösterilmekte, sermaye payları için ise makul değer hareketleri içerisine dahil edilmektedir.

Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleri üzerinden değer düşüklüğü karşılığının çıkarılması suretiyle bilançoya taşınmaktadır.

Banka, her bilanço tarihinde bir finansal varlık veya finansal varlık grubunun değer düşüklüğüne dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirmektedir. Satılmaya hazır olarak sınıflandırılmış yatırımları için değer düşüklüğü karşılığı ayrılması için alınacak karar aşamasında menkul kıymetin makul değerinde maliyetinin altında önemli bir azalma olup olmadığı dikkate alınmaktadır. Böyle bir durum söz konusu olduğunda birikmiş zarar, daha önce kâr veya zarar olarak kayda alınmış tutar düşüldükten sonra kalan elde etme maliyeti ile raporlama tarihindeki makul değer arasındaki fark, özkaynaklardan çıkarılır ve gelir tablosunda kayda alınır.

Hisse senetlerinin gelir tablosunda muhasebeleşen değer düşüklüğü tutarları izleyen dönemlerde varlığın geri kazanılabilir tutarında müteakip artışın bulunması durumunda gelir tablosundan geri çevrilmez. Satılmaya hazır finansal varlıklar altında sınıflandırılan borçlanmayı temsil eden finansal varlıklar, söz konusu varlığın geri kazanılabilir tutarındaki müteakip artışın, değer düşüklüğünün kayıtlara yansıtılmasını izleyen dönemlerde ortaya çıkan bir olayla ilişkilendirilebilmesi durumunda daha önce değer düşüklüğü ayrılan tutarı geçmeyecek şekilde gelir tablosundan geri çevrilir.

Yatırım amaçlı finansal varlıklardan edinilen faiz, faiz geliri olarak kaydedilir. Sermaye paylarından edinilen temettü alacakları, Banka'nın ilgili temettüyü almayı hak ettiği dönemde gelir kaydedilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

Yatırım amaçlı finansal varlıkların alım ve satım işlemleri "teslim tarihi" ne göre (varlıkların Banka'ya ulaştığı/Banka'dan çıktığı tarih) kayıtlara alınmakta ve kayıtlardan çıkarılmaktadır.

(j) Finansal araçları netleştirme

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hakkın var olması ve söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin aynı anda gerçekleşebileceği durumlarda bilançoda net olarak gösterilirler.

(k) Satış ve geri alım anlaşmaları

Geri alım vaadiyle satılan menkul kıymetler makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar olarak sınıflandırılır ve karşı taraf yükümlülüğü, bankalara borçlar veya diğer mevduatlar altında gösterilmektedir. Geri satım taahhüdü ("ters repo") ile alınan menkul kıymetler bankalardan alacaklar hesabına kaydedilir. Satış ve geri alım fiyatı arasındaki fark faiz olarak kabul edilir ve etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak anlaşmanın süresi boyunca tahakkuk ettirilir.

Karşı taraflara ödünç verilen menkul kıymetler mali tablolarda gösterilmektedir. Ödünç alınan ve ters repo işlemleri için teminat olarak alınan menkul kıymetler, üçüncü taraflara satılmadığı sürece mali tablolara kaydedilmez. Üçüncü taraflara satılması durumunda sermaye piyasası işlemleri kârı veya zararı olarak kayda alınır. Söz konusu işlemler ile ilgili geri dönüş tutarları makul değer üzerinden yükümlülük olarak kaydedilmektedir.

YTL cinsinden menkul kıymetlerin satış ve geri alım anlaşmaları Banka'nın yürüttüğü açık piyasa işlemleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

(l) Banknot üretimi

Kağıt para basma yetkisi Banka'ya aittir. Banka'nın banknot matbaasında üretilen yarı mamul banknot stokları diğer varlıklar hesabı altında maliyet tutarı üzerinden izlenmektedirler. Banknotlar ile ilgili harcamalar aktifleştirilmekte ve banknotların Banka'nın yedek deposuna transfer edildiği dönemde giderleştirilmektedir. Mamul ve yarı mamul maliyetleri; direkt maliyetler ile amortisman gideri, personel gideri, banknot taşıma gideri ve diğer üretim giderleri gibi genel giderleri içermektedir. Kullanılan hammaddenin birim maliyeti hareketli ağırlıklı ortalama metodu ile belirlenmektedir.

Banknotlar, ticari bankalardan tahsilat işlemi ile geri döndüğü takdirde tedavüldeki banknotlar hesabından düşülmektedir. Söz konusu banknotlar, fiziki durumlarına göre imha edilmekte ya da Banka'nın yedek deposuna alınmaktadır.

(m) Finansal yükümlülükler

Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşen finansal yükümlülükler dışındaki finansal yükümlülükler iskonto edilmiş maliyet değeri ile değerlendirilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

Finansal yükümlülükler ilk olarak makul değerleri ile kaydedilmekte, iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden taşınan finansal yükümlülükler (bankalara borçlar, Uluslararası Para Fonuna borçlar ve diğer alınan banka kredileri) ise makul değerlerinden işlem maliyetlerinin çıkartılması ile kaydedilmektedir. İşlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutarlar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, gelir tablosunda kredi dönemi süresince yansıtılmaktadır. Talep üzerine geri ödenebilir finansal yükümlülükler nominal değerleri ile kaydedilir. Finansal yükümlülükler ödendiğinde kayıtlardan çıkartılır. Bankalara borçlar hesabı banka zorunlu karşılık mevduatları ve bankaların cari hesaplarından oluşmaktadır.

Banka yönetimi likidite senetlerini makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler olarak sınıflandırmıştır. Söz konusu senetler, piyasadan likidite fazlasını çekmek için kullanılmaktadır. T.C.M.B. Kanunu'na göre Banka kendi adına vadesi 91 günü aşmayan ve ikincil piyasalarda işlem gören likidite senedi ihraç edebilmektedir.

(n) Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar elde etme maliyetleri ile kayda alınmaktadır. Amortisman, maddi duran varlıkların düzeltilmiş değerleri üzerinden tahmin edilen faydalı ömürleri esas alınarak doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak hesaplanmaktadır. Maddi duran varlıkların yaklaşık faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

Binalar	50 yıl
Ekipman ve taşıt araçları	5 yıl

Bakım ve onarım giderleri, gerçekleştikleri döneme ait gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Ancak, maddi duran varlığın kapasitesinin genişletilerek kendisinden gelecekte elde edilecek faydayı artıran nitelikteki yatırım harcamaları, maddi duran varlığın maliyetine dahil edilmektedir.

Varlıkların net defter değeri ve faydalı ömürleri her bilanço tarihinde gözden geçirilmekte ve gerekli düzeltmeler yapılmaktadır. Maddi duran varlığın taşınan değerinin ilgili varlığın net gerçekleşebilir değerinin üzerinde olması durumunda söz konusu kıymetin değeri net gerçekleşebilir değerine (net gerçekleşebilir değer ve kullanım değerinden büyük olanı) indirilir.

Maddi duran varlıkların elden çıkartılması sonucu oluşan kâr veya zarar, taşınan değer ile tahsil olunan tutarların karşılaştırılması ile belirlenir ve faaliyet gelirlerine dahil edilir.

(o) Maddi olmayan duran varlıklar

Yazılım ve lisans haklarının alımı sırasında ve kullanıma hazır getirmek için katlanılan maliyetler aktifleştirilmektedir. Söz konusu maliyetler varlıkların faydalı ömürleri (5 yıl) boyunca amortismanına tabi tutulmaktadır.

Bilgisayar yazılım programlarını geliştirme veya muhafaza etme ile ilgili maliyetler oluştuğu anda gider olarak kayda alınmaktadır. Banka tarafından yazılım ürünlerinin geliştirilmesi ile doğrudan ilgili ve bir yıldan uzun bir süre boyunca, maliyetlerin üzerinde bir ekonomik fayda yaratması muhtemel maliyetler maddi olmayan duran varlık olarak kayda alınmaktadır. Direkt maliyetlerin önemli bir tutarı yazılım geliştirme ile ilgili işçilik maliyetlerinden ve ilgili genel giderlerden oluşmaktadır.

Bilgisayar yazılımı geliştirme maliyetleri için tahmini faydalı ömürleri esas alınarak doğrusal amortisman yöntemi uygulanmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(p) Tedavüldeki Banknotlar

(i) *Tedavüldeki banknotlar - Yeni Türk Lirası*

Banka tarafından ihraç edilen banknotlar, söz konusu banknotları elinde tutan kişi ve kuruluşlar adına Banka karşısında bir alacak ifade etmektedir. Tedavüldeki banknotlar ile ilgili yükümlülük mali tablolara banknotların üzerindeki nominal değerleriyle kaydedilmektedir.

30 Ocak 2004 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Para Birimi Hakkındaki 5083 Sayılı Kanun uyarınca, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere YTL ve Yeni Kuruş ("YKr"), Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni para birimi olmuştur. YTL'nin alt birimi Yeni Kuruş'tur (1 YTL = 100 YKr). Bir önceki para birimi olan Türk Lirası YTL'ye dönüştürülürken 1 milyon Türk Lirası, 1 YTL'ye eşit tutulmaktadır. Buna göre, Türkiye Cumhuriyeti'nin para birimi Türk Lirası'ndan altı sıfır atılarak sadeleştirilmiştir.

Hukuki sonuç doğuran tüm yasa, mevzuat, idari ve hukuki işlem, mahkeme kararı, kıymetli evrak ve her türlü belgenin yanı sıra ödeme ve değişim araçlarında, Türk Lirası'na yapılan referanslar, yukarıda belirtilen dönüşüm oranı ile YTL cinsinden yapılmış sayılmaktadır. Sonuç olarak, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren YTL, mali tablo ve kayıtların tutulması ve gösterimi açısından Türk Lirası'nın yerini almış bulunmaktadır.

Not 33'de detaylı açıklandığı üzere 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren Türk Lirası ("TL"), Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni para birimi olarak belirlenmiştir.

(ii) *Tedavülden Kaldırılan Banknotlar - Türk Lirası*

Banka, 5083 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Para Birimi Hakkında Kanun"un Geçici 1 inci Maddesi gereğince Yeni Türk Lirası banknotları ile birlikte 1 Ocak 2005 ile 31 Aralık 2006 tarihleri arasında yasal olarak tedavülde bulunan Türk Lirası banknotlarının tedavül mecburiyeti süresini 31 Aralık 2006 günü sona erdirmiştir. 1 Ocak 2006 tarihinde işlemeye başlayan 10 yıllık zamanaşımı süresi ise 31 Aralık 2015 günü mesai saati sonuna kadar devam edecektir. On yıllık zamanaşımı süresince bu banknotlar Banka ve Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş. şubelerinde değiştirilecek, 1 Ocak 2016 gününden itibaren ise değerlerini tamamen yitireceklerdir (Not 14). Önemli tutardaki dolaşımdaki Türk Lirası'nın değiştirilme amacıyla Banka'ya girişi beklenmemekle birlikte Banka söz konusu yükümlülüğün yasal olarak sona erdiği güne kadar bu tutarı mali tablolardan çıkaramayacaktır.

Banka'nın 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla tedavülden kaldırılmış ve zamanaşımına uğramış, ancak halen dolaşımda bulunan banknotlardan kaynaklanan ve sermaye yedekleri altında muhasebeleştirilmiş 459 bin YTL tutarında kazancı bulunmaktadır. 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Banka'nın böyle bir kazancı bulunmamaktadır.

Banka Türk Lirası banknotları ile ilgili olan yükümlülüğünü "Tedavüldeki banknotlar" hesabı altında göstermektedir.

(r) Karşılıklar

Banka'nın geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması, yükümlülüğün yerine getirilmesi için nakit çıkışının gerekli olabileceği ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar hesaplanmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(s) Kıdem tazminatı yükümlülüğü

Kıdem tazminatı yükümlülüğü, tüm çalışanların emeklilikleri dolayısıyla Banka'dan ayrılmaları durumunda İş Kanunu'nu gereği ileride doğacak yükümlülük tutarının net bugünkü değerini ifade etmektedir (Not 22).

(t) İlişkili taraflar

Bu mali tabloların amacı doğrultusunda Banka'nın hissedarları ile birlikte kamu işletmeleri ilişkili taraflar olarak kabul edilip dipnotlarda gösterilmiştir (Not 32).

(u) Nakit ve nakit benzerleri

Nakit akım tabloları için nakit ve nakit benzerleri, orijinal vadeleri 3 ay veya daha az olan nakit, altın rezervi ve bankalardaki hesaplardan oluşmaktadır (Not 31).

(v) Kârın Dağıtılması

T.C.M.B Kanunu'nun 60. maddesine istinaden Banka'nın yıllık yasal safi kârı, aşağıdaki şekilde dağıtılır.

- i) %20'si ihtiyat akçesine,
- ii) Hisse senetlerinin nominal değerleri üzerinden, %6 oranında ilk kâr hissesi olarak hissedarlara,
- iii) Yukarıdaki yüzdeler tutarının düşülmesinden sonra kalan miktarın en çok %5'i, iki aylık maaş tutarını geçmemek üzere Banka mensuplarına ve %10'u fevkalade ihtiyat akçesine,
- iv) Hisse senetlerinin nominal değerleri üzerinden Genel Kurul kararıyla en çok %6 nispetinde ikinci kâr hissesi olarak hissedarlara verilmektedir.

Bu dağıtımdan sonra kalan bakiye T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'na ("Hazine Müsteşarlığı") transfer edilmektedir.

Banka'nın muhasebe defterlerini ve yasal mali tablolarını Türk Ticaret Kanunu, vergi mevzuatı ve T.C.M.B Kanunu'na uygun olarak hazırlanması sebebiyle Banka'nın T.C.M.B Kanunu ile kâr dağıtımına baz kârı yasal net dönem kârıdır.

(y) Karşılaştırmalı bilgiler

Cari yıl mali tabloların sunumu ile uygunluk sağlanması amacıyla karşılaştırmalı bilgilerde cari yıldaki değişikliklere uygun olarak sınıflandırma işlemleri yapılmıştır.

1 Ocak 2008 tarihinden itibaren, Banka makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıkların değerlendirme farkları içerisinde yer alan faiz gelirini, "Faiz gelirleri" hesabı altında sınıflandırmıştır. Bu nedenle, 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla, makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıkların değerlendirme farkları içerisinde yer alan 406.819 bin YTL tutarındaki faiz geliri "Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar geliri" hesabından "Faiz gelirleri" hesabına sınıflandırılmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 3 - ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ (Devamı)

(z) Saklama işlemleri

Banka, bireyler ve finansal kurumların nam ve hesabına varlıkları elinde bulundurarak yeddi emin işlevi görmektedir. Söz konusu finansal varlıkların Banka'nın varlıkları olmamaları sebebiyle söz konusu varlıklardan doğan gelirler mali tabloların dışında tutulmaktadır. 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla Banka'nın saklamasında bulunan finansal varlıklar aşağıda sunulmuştur:

	2008	2007
Emanete alınan kıymetler	260.753.692	272.225.752
	260.753.692	272.225.752

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ

(a) Finansal araçların kullanım stratejisi

Banka'nın faaliyetleri doğası gereği, türev ürünler de dahil olmak üzere finansal araçların kullanımını gerektirmektedir. Banka, diğer bankalardan ve kamu kuruluşlarından mevduat, Türkiye'de faaliyet gösteren banka ve finans kurumlarından zorunlu karşılık ve yurt dışında yerleşik işçilerden döviz mevduatı kabul etmektedir. Banka ayrıca, enflasyon hedefini gerçekleştirmek ve fiyat istikrarını sağlamak için sahip olduğu temel para politikası aracı olan kısa vadeli faiz oranlarını etkilemek amacıyla, açık piyasa işlemleri aracılığıyla kısa vadeli fon/menkul kıymet kabul etmekte ya da plase etmektedir.

Banka nezdindeki döviz tevdiat hesaplarına yatırılan döviz mevduatları ile Banka'nın düzenli ihaleler ve doğrudan alımlar suretiyle elde ettiği dövizler Banka'nın döviz rezervlerinin kaynağını oluşturmaktadır. Banka, kendi döviz yükümlülükleri yanında T.C. Hükümeti mali ajanı sıfatıyla dış borç servisini gerçekleştirmek, dışsal şoklara karşı gerekli döviz likiditesini bulundurmak, para ve kur politikası uygulamalarını desteklemek, piyasalara güven vermek gibi amaçlarla döviz rezervi bulundurmaktadır. Banka, döviz rezervlerini TCMB Kanunu'nda belirtildiği şekilde sırasıyla güvenli yatırım, likidite ve getiri önceliklerini dikkate alarak muhafazakâr bir yaklaşımla uluslararası piyasalarda yatırıma tabi tutmaktadır.

Bu çerçevede, Banka'nın maruz kaldığı finansal risklerin tamamına yakını, para ve kur politikalarının uygulanması, döviz rezervlerinin yönetilmesi, bankacılık kesimine ve T.C. Hükümeti belirli bankacılık hizmetlerinin sunulması gibi yasal görevlerin yerine getirilmesi sürecinde ortaya çıkmaktadır. Banka, sözü edilen işlemler nedeniyle kredi, piyasa ve likidite risklerine maruz kalmaktadır. Banka'nın para otoritesi olarak para ve kur politikalarının uygulanması sürecinde karşılaştığı finansal riskler seçilen politika hedeflerinin bir sonucudur. Diğer taraftan, döviz rezervlerinin yönetimi sırasında ortaya çıkan finansal riskler bir yatırım tercihinin sonucu olarak ortaya çıkmakta, buna karşın Banka söz konusu riskleri muhafazakâr bir şekilde yöneterek en aza indirmeye çalışmaktadır. Döviz rezervleri, Banka Meclisi tarafından onaylanan Döviz Rezerv Yönetimi Yönetmeliği'nde ("Yönetmelik") belirlenmiş olan yatırım kriterleri ve bu çerçevede her yılsonunda, takip eden yılda uygulanmak üzere Döviz Risk ve Yatırım Komitesi tarafından belirlenen ve Yönetim Komitesi'nin onayı ile uygulamaya konulan Stratejik Model Portföy'de ("SMP") belirtilen hedefler ve limitler çerçevesinde yönetilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

(b) Kredi riski

Banka, gerçekleştirdiği finansal işlemlerde karşı tarafın işlemden doğan yükümlülüklerini kısmen veya tamamen yerine getirememesi olasılığı olarak tanımlanan kredi riskine maruz kalmaktadır. Kredi riski temel olarak, para politikası uygulamaları çerçevesinde bankalara kısa süreli likidite sağlamak için gerçekleştirilen açık piyasa işlemlerinden, ödeme sistemlerinin aksamadan işlemesini sağlamak üzere Gün İçi Limit uygulaması çerçevesinde bankalara verilen fonlardan ve döviz rezerv yönetimi sırasında yapılan yatırımlardan kaynaklanmaktadır. Para politikasının uygulanması ve Gün İçi Limit işlemleri sırasında ortaya çıkan kredi riski kaçınılmaz bir risk olmakla birlikte, işlem miktarının tamamının, belirli bir marj tutarını da içerecek şekilde çok yüksek kredi değerliliğine sahip ve ikincil piyasası bulunan kıymetlerle (döviz depoları, devlet iç borçlanma senetleri ve gelişmiş ülkelerin hazinelerince ihraç edilen menkul kıymetler gibi) teminatlandırılması, mevcut risklerin düzenli izlenip gerektiğinde ilave teminat istenilmesi suretiyle söz konusu riskler yönetilmektedir.

Döviz rezerv yönetimi sırasında maruz kalınan kredi riski yönetimi ise, işlem yapılan kuruluşların temerrüt olasılığı ve temerrüt durumunda oluşacak finansal kaybın en aza indirilmesi ilkesi üzerine kurulmuştur. Bu çerçevede Banka, döviz rezerv yönetimi sırasında maruz kaldığı kredi riskini en aza indirmek için üç aşamalı bir risk yönetimi süreci uygulamaktadır. İlk aşamada Banka, yatırımlarını uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarının verdiği kredi notlarını temel alarak Yönetmelik ile belirlenmiş olan minimum kredi notu kısıtına uyan, yüksek kredi kalitesine sahip, önde gelen uluslararası finansal kuruluşlar ve borçlanıcılar ile sınırlandırmaktadır. Buna göre Banka, vadesi bir yılı geçmemek üzere en az A1 veya dengi kredi notuna sahip banka riski alabilmekte; vadesine en fazla 10 yıl kalması kaydıyla, en az Aa2 veya dengi kredi notuna sahip ülkelere kendi para birimleri üzerinden ihraç edilen veya doğrudan garanti edilen kıymetlere yatırım yapabilmektedir. Ayrıca, Banka, kredi notu kısıtı aranmaksızın Dünya Bankası, Uluslararası Ödemeler Bankası (Bank for International Settlements ("BIS")) ve Avrupa Yatırım Bankası tarafından ihraç edilen menkul kıymetlere de yatırım yapılabilmektedir. İkinci aşamada ise, takas riski de dahil olmak üzere finansal kuruluşlar ile yapılan işlemlerden kaynaklanan tüm kredi risklerini kontrol etmek amacıyla belirlenen işlem limitlerinin toplamı, yönetilebilir rezervin belirli bir oranı ile sınırlandırılmaktadır. Her yıl SMP kapsamında belirlenen söz konusu toplam kredi riski limiti ile ülke riski dışında kalan kredi riskinin Banka açısından kabul edilebilir düzeyin üzerine çıkmasının önlenmesi amaçlanmaktadır. Üçüncü aşamada ise, Yönetmelik ile belirlenmiş olan minimum kredi notu sınırlamasına uyan kuruluşlar arasından, temel ve finansal analiz yöntemlerini de kullanarak işlem yapılabilecek kuruluşlar belirlenmekte ve her bir kuruluşa sermaye büyüklüğü ve kredi değerliliği dikkate alınarak bir kredi riski limiti tanınmaktadır. Kuruluşlarla yapılan tüm işlemlerde işlem türüne göre hesaplanan kredi riskine maruz tutarlar anlık olarak kuruluşların limitlerine yansıtılmakta, limitlerin kullanımı düzenli olarak izlenmekte ve raporlanmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Sonuç olarak, rezervlerin çok büyük bir bölümünün ülke hazineleri tarafından ihraç ya da doğrudan garanti edilen kıymetler ile Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası ve Uluslararası Ödemeler Bankası gibi uluslararası kuruluşlar tarafından ihraç edilen kıymetlere yatırılması nedeniyle rezerv yönetimi sırasında alınan kredi riski çok düşük düzeylerde kalmaktadır. 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla varlıkların maksimum kredi riskine maruz tutarı varlık sınıflarına göre (Kredi notlarına göre yapılan sınıflandırma Moody's tarafından açıklanan kredi notları baz alınarak yapılmıştır) aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

	31 Aralık 2008		31 Aralık 2007	
	YTL	Oran (%)	YTL	Oran (%)
Bankalardan alacaklar	25.649.432	18	6.130.108	6
- Vadesiz mevduatlar	3.978.165	3	1.963.759	2
Merkez Bankaları	3.827.177	3	1.748.542	2
Uluslararası Kuruluşlar	35.146	<1	58.757	<1
Yabancı Ticari Bankalar	115.842	<1	156.460	<1
- Vadeli mevduatlar	21.671.267	15	4.166.349	4
Merkez Bankaları	-	-	398.360	<1
Uluslararası Kuruluşlar	351.255	<1	2.122.221	2
Yurtdışı Ticari Bankalar	1.070.749	1	1.645.768	2
Aaa	432.761	<1	1.643.338	2
Aa1	637.988	<1	-	-
Aa2	-	-	2.430	<1
Yurtiçi Ticari Bankalar	20.249.263	14	-	-
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	114.220.178	82	95.460.476	94
Yabancı Ülke Hazinelei	95.306.061	68	75.262.625	74
Aaa	91.376.237	65	69.711.741	68
Aa1	3.929.824	3	5.517.747	6
Aa2	-	-	33.137	<1
Uluslararası Kuruluşlar	5.260.615	4	3.270.912	3
Hazine Müsteşarlığı	13.653.502	10	16.926.939	17
Verilen kredi ve avanslar	31.440	<1	27.580	<1
Yatırım amaçlı finansal varlıklar	662.946	<1	405.647	<1
Uluslararası Kuruluşlar	323.566	<1	244.058	<1
Yabancı Ülke Hazinelei	339.380	<1	161.589	<1
Diğer varlıklar	7.225	<1	6.082	<1
Toplam	140.571.221	100	102.029.893	100

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Yukarıdaki tabloda Hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilen devlet tahvilleri bulunmakta olup, Banka Hazine Müsteşarlığı'ndan olan söz konusu alacaklarını kredi riski açısından riskli olarak değerlendirmemekte ve kredi riskine maruz tutarın hesaplamasında söz konusu finansal varlıkları dikkate almamaktadır. Ayrıca, Banka'nın yurtiçindeki ticari bankalara para politikası işlemleri için plase ettiği mevduatlar daha önce de açıklandığı üzere tamamen teminat altında olduğu için, Banka kredi riskine maruz tutar hesaplamasına söz konusu mevduatları da dahil etmemektedir. 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Banka'nın yurtiçindeki ticari bankalarda 20.035.812 bin YTL tutarında (2007: Bulunmamaktadır) geri alım vaadiyle satım işlemleri ve 213.451 bin YTL tutarında (2007: Bulunmamaktadır) döviz depo piyasası işlemleri çerçevesinde toplam 20.249.263 bin YTL tutarında mevduatı bulunmaktadır. Banka'nın 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla yurtiçindeki ticari bankalarda geri alım vaadiyle satım işlemleri çerçevesinde bulunan mevduatına ilişkin bankalardan almış olduğu 20.035.812 bin YTL (2007: Bulunmamaktadır) tutarında teminatı bulunmaktadır. Ayrıca, Banka'nın 213.451 bin YTL tutarındaki döviz depo piyasası işlemleri çerçevesinde yurtiçi ticari bankalarda bulunan mevduatına ilişkin bankalardan almış olduğu teminat tutarı dahil olmak üzere tüm döviz ve efektif piyasası işlemleri için bankalardan almış olduğu toplam 8.298.015 bin YTL tutarında teminatı bulunmaktadır. 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Banka'nın almış olduğu teminatlar Hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilmiş devlet tahvilleridir.

31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla kredi riskine maruz tutarın sektörlere göre sınıflandırması aşağıdaki gibidir.

	31 Aralık 2008					
	Yabancı Ülke Hazinelere	Uluslararası Finansal Kuruluşlar	Yurtiçi Finansal Kuruluşlar	Yurtdışı Finansal Kuruluşlar	Hazine Müsteşarlığı	Toplam
Bankalardan alacaklar	3.827.177	386.401	20.249.263	1.186.591	-	25.649.432
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	95.306.061	5.260.615	-	-	13.653.502	114.220.178
Verilen kredi ve avanslar	31.051	-	389	-	-	31.440
Yatırım amaçlı finansal varlıklar:						
- Satılmaya hazır	-	323.566	-	-	-	323.566
- Vadeye kadar elde tutulacak	339.380	-	-	-	-	339.380
Diğer varlıklar	-	3.771	3.454	-	-	7.225
Toplam	99.503.669	5.974.353	20.253.106	1.186.591	13.653.502	140.571.221

	31 Aralık 2007					
	Yabancı Ülke Hazinelere	Uluslararası Finansal Kuruluşlar	Yurtiçi Finansal Kuruluşlar	Yurtdışı Finansal Kuruluşlar	Hazine Müsteşarlığı	Toplam
Bankalardan alacaklar	2.146.902	2.180.978	-	1.802.228	-	6.130.108
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	75.262.625	3.270.912	-	-	16.926.939	95.460.476
Verilen kredi ve avanslar	27.206	-	374	-	-	27.580
Yatırım amaçlı finansal varlıklar:						
- Satılmaya hazır	-	244.058	-	-	-	244.058
- Vadeye kadar elde tutulacak	161.589	-	-	-	-	161.589
Diğer varlıklar	-	2.924	3.158	-	-	6.082
Toplam	77.598.322	5.698.872	3.532	1.802.228	16.926.939	102.029.893

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi Banka'nın kredi riski, 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla, yerli ve yabancı ülke hazineleri ve uluslararası ve yurtdışı finansal kuruluşlarda yoğunlaşmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Varlıklar, yükümlülükler ve taahhütlerin 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibariyle coğrafi dağılımı aşağıdaki gibidir

	31 Aralık 2008					Toplam
	Türkiye	Diğer Avrupa Ülkeleri	Kanada ve ABD	Güney Doğu Asya	Diğer Ülkeler	
Nakit değerler ve altın rezervleri	1.609.440	2.511.773	1.525.154	219	442	5.647.028
Bankalardan alacaklar	20.249.263	1.825.005	2.079.754	1.489.710	5.700	25.649.432
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	13.653.502	55.312.563	45.254.113	-	-	114.220.178
Verilen kredi ve avanslar	389	5.230	-	-	25.821	31.440
Yatırım amaçlı finansal varlıklar:						
-Satılmaya hazır	-	323.566	-	-	-	323.566
-Vadeye kadar elde tutulacak	-	-	339.380	-	-	339.380
Maddi duran varlıklar	244.011	-	-	-	-	244.011
Maddi olmayan duran varlıklar	4.889	-	-	-	-	4.889
Diğer varlıklar	43.453	4.907	-	-	-	48.360
Toplam varlıklar	35.804.947	59.983.044	49.198.401	1.489.929	31.963	146.508.284
Tedavüldeki banknotlar	31.743.434	-	-	-	-	31.743.434
Bankalara borçlar	53.270.325	5	-	8.736	-	53.279.066
Diğer mevduatlar	17.076.045	21.544.986	-	-	-	38.621.031
IMF'ye borçlar	-	-	6.794	-	-	6.794
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
Diğer alınan banka kredileri	9.939.440	-	-	-	-	9.939.440
Diğer yükümlülükler	80.495	223.595	638.342	15	3.230	945.677
Vergi yükümlülüğü	166.909	-	-	-	-	166.909
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	1.261.392	-	-	-	-	1.261.392
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	70.541	-	-	-	-	70.541
Öz sermaye	10.474.000	-	-	-	-	10.474.000
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	124.082.581	21.768.586	645.136	8.751	3.230	146.508.284
Net bilanço pozisyonu	(88.277.634)	38.214.458	48.553.265	1.481.178	28.733	-
Bilanço dışı yükümlülükler	26.124.227	70.539	107.174	-	-	26.301.940

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

	31 Aralık 2007					Toplam
	Türkiye	Diğer Avrupa Ülkeleri	Kanada ve ABD	Güney Doğu Asya	Diğer Ülkeler	
Nakit değerler ve altın rezervleri	1.225.554	1.872.659	1.033.457	4	212	4.131.886
Bankalardan alacaklar	-	3.002.238	1.937.813	1.183.562	6.495	6.130.108
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	16.926.939	46.828.217	31.705.320	-	-	95.460.476
Verilen kredi ve avanslar	374	4.050	-	-	23.156	27.580
Yatırım amaçlı finansal varlıklar:						
-Satılmaya hazır	-	244.058	-	-	-	244.058
-Vadeye kadar elde tutulacak	-	-	161.589	-	-	161.589
Maddi duran varlıklar	234.185	-	-	-	-	234.185
Maddi olmayan duran varlıklar	2.850	-	-	-	-	2.850
Diğer varlıklar	28.285	3.529	-	-	-	31.814
Toplam varlıklar	18.418.187	51.954.751	34.838.179	1.183.566	29.863	106.424.546
Tedavüldeki banknotlar	27.429.389	-	-	-	-	27.429.389
Bankalara borçlar	39.113.464	4	-	8.525	-	39.121.993
Diğer mevduatlar	16.781.346	19.394.653	-	-	-	36.175.999
IMF'ye borçlar	-	-	7.431	-	-	7.431
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	993.710	-	-	-	-	993.710
Diğer alınan banka kredileri	2.918.776	-	-	-	-	2.918.776
Diğer yükümlülükler	61.913	315.330	687.470	24	1.839	1.066.576
Vergi yükümlülüğü	28.224	-	-	-	-	28.224
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	64.292	-	-	-	-	64.292
Öz sermaye	(1.381.844)	-	-	-	-	(1.381.844)
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	86.009.270	19.709.987	694.901	8.549	1.839	106.424.546
Net bilanço pozisyonu	(67.591.083)	32.244.764	34.143.278	1.175.017	28.024	-
Bilanço dışı yükümlülükler	12.486.495	55.371	157.311	-	-	12.699.177

Banka şüpheli alacakları için Banka Meclisi tarafından onaylanmak şartı ile özel karşılık ayırmakta ve karşılık tutarının belirlenmesinde kredi ile ilgili teminatlar ve üçüncü kişilerin garantileri dikkate alınmaktadır. Şüpheli alacak karşılığının belirlenmesinde kredinin kayıtlı değeri ile gelecekteki nakit akımlarının, garanti ve teminatlardan tahsil edilmesi beklenen nakit akımları dahil, kredinin orijinal etkin faiz oranı ile hesaplanmış bugünkü değeri arasındaki fark kullanılmaktadır.

Banka'nın alacaklarını yeniden yapılandırma politikası, kredi ödemelerinin daha uzun bir süreye yayılması veya ödeme dönemlerinin değiştirilmesi ya da kredi sözleşmesindeki şartların yeniden gözden geçirilerek kredi şartlarının değiştirilmesi veya ödemelerin ertelenmesi faaliyetlerini içermekte olup Banka ile karşı taraf arasında yapılan yeniden yapılandırma anlaşması Banka Meclisi tarafından onaylanmaktadır.

31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibariyle, Banka'nın kredi ve müşterilere verilen avanslar hesabı içerisinde yer alan karşılık ayrılmamış ancak gecikmesi bulunan kredi bakiyesi, dolayısıyla söz konusu kredilere ait teminat veya garanti bulunmamaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla, Banka'nın elden çıkarılmak amacıyla tutulan varlığı bulunmamaktadır.

(c) Piyasa riski

Piyasa riski, finansal piyasalardaki fiyatların dalgalanması sonucunda zarara uğrama olasılığını ifade etmekte olup, Banka açısından piyasa riskinin en önemli kaynakları, YTL ve rezerv para birimlerine ait faiz oranları, döviz kurları ve altın fiyatlarıdır. Banka, ülkedeki para otoritesi olması itibarıyla, büyük ölçüde açık piyasa işlemleri için kullandığı DİBS portföyünden kaynaklanan YTL faiz oranı riskini aktif olarak yönetmemektedir. Bu çerçevede Banka'nın maruz kaldığı YTL faiz oranı riski dışında, maruz kaldığı piyasa riskinin asıl olarak bilançosunda yer alan döviz varlık ve yükümlülüklerinden kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Banka, maruz kaldığı piyasa riskini yönetmek için, politika hedeflerini ve rezerv bulundurma gerekliliklerini dikkate alarak "Varlık/Yükümlülük Uyumu" yaklaşımını benimsemiştir. Ancak, benzer yaklaşımları kullanan ticari bankalardan farklı olarak bu yaklaşım çerçevesinde dikkate alınan yükümlülükler Banka bilançosunda yer alan döviz yükümlülükleri yanında Hazine Müsteşarlığı adına gerçekleştirilecek dış borç ödemeleri gibi bilançoda yer almayan tahmini nakit akımlarını da içermektedir. Bu yaklaşım çerçevesinde, her yıl Banka'nın risk toleransını yansıtmak üzere SMP belirlenmekte, SMP'nin temel değişkenleri olan döviz kompozisyonu ve vade yapısına ilişkin hedefler ve bu hedeflerden sapma limitleri ile piyasa riskinin en aza indirilmesine çalışılmaktadır.

(d) Kur riski

Banka, kur politikasını uygulamak ve diğer politika hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla döviz pozisyonu taşıdığından kur riskine maruz kalmaktadır. Kur riski, YTL ile bilançoda yer alan yabancı para birimleri arasındaki kurların dalgalanmasından kaynaklanmakta olup, yabancı para birimlerindeki net bilanço pozisyonlarının büyüklüğü ile doğrudan ilişkilidir. Bilançodaki yabancı para net genel pozisyonu ise uygulanan para ve kur politikalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak, para birimleri bazında taşınan net pozisyonların dağılımı da, söz konusu para birimlerinin birbirlerine karşı olan değerlerindeki dalgalanmalar nedeniyle Banka'nın taşıdığı kur riskini etkilemektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Bu çerçevede Banka, SMP kapsamında döviz rezervleri için belirlediği döviz kompozisyonu hedefleri ve bu hedeflerden sapma limitleri ile kur riskini kontrol etmektedir. Banka'nın 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla yabancı para net genel pozisyonu aşağıdaki tabloda özetlenmiştir. Söz konusu tabloda, Banka'nın para birimi cinsinden sınıflandırılmış, kayıtlı değerleri üzerinden varlıkları, yükümlülükleri ve öz sermayesi yer almaktadır:

	31 Aralık 2008									
	Yabancı Para								YTL	Toplam
ABD Doları	EURO	JPY	CHF	GBP	SDR	Diğer	Toplam			
Nakit değerler ve altın rezervleri	5.334.649	240.452	219	7.473	3.516	-	1.268	5.587.577	59.451	5.647.028
Bankalardan alacaklar	2.228.875	1.126.323	1.489.710	166.920	529.122	35.304	12.461	5.588.715	20.060.717	25.649.432
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	49.084.414	50.339.693	-	-	1.142.569	-	-	100.566.676	13.653.502	114.220.178
Verilen kredi ve avanslar	31.051	389	-	-	-	-	-	31.440	-	31.440
Yatırım amaçlı finansal varlıklar:										
-Satılmaya hazır	-	46	-	-	-	323.520	-	323.566	-	323.566
-Vadeye kadar elde tutulacak	339.380	-	-	-	-	-	-	339.380	-	339.380
Maddi duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	244.011	244.011
Maddi olmayan duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	4.889	4.889
Diğer varlıklar	-	1.136	-	-	-	3.771	-	4.907	43.453	48.360
Toplam varlıklar	57.018.369	51.708.039	1.489.929	174.393	1.675.207	362.595	13.729	112.442.261	34.066.023	146.508.284
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	31.743.434	31.743.434
Bankalara borçlar	8.543.784	12.908.193	3	-	310.123	-	-	21.762.103	31.516.963	53.279.066
Diğer mevduatlar	9.542.926	26.808.986	5.871	84.392	43.927	-	19	36.486.121	2.134.910	38.621.031
IMF'ye borçlar	-	-	-	-	-	6.794	-	6.794	-	6.794
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	-	-	9.939.440	9.939.440
Diğer yükümlülükler	639.485	212.892	15	1.962	7.598	-	3.230	865.182	80.495	945.677
Vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	166.909	166.909
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	1.261.392	1.261.392
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	70.541	70.541
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	10.474.000	10.474.000
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	18.726.195	39.930.071	5.889	86.354	361.648	6.794	3.249	59.120.200	87.388.084	146.508.284
Net bilanço pozisyonu	38.292.174	11.777.968	1.484.040	88.039	1.313.559	355.801	10.480	53.322.061	(53.322.061)	-

	31 Aralık 2007									
	Yabancı Para								YTL	Toplam
ABD Doları	EURO	JPY	CHF	GBP	SDR	Diğer	Toplam			
Nakit değerler ve altın rezervleri	3.870.683	180.297	4	4.500	4.418	-	825	4.060.727	71.159	4.131.886
Bankalardan alacaklar	1.855.475	2.675.971	1.183.690	106.267	215.704	58.868	12.272	6.108.247	21.861	6.130.108
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	32.896.924	44.110.045	-	-	1.526.568	-	-	78.533.537	16.926.939	95.460.476
Verilen kredi ve avanslar	27.206	374	-	-	-	-	-	27.580	-	27.580
Yatırım amaçlı finansal varlıklar:										
-Satılmaya hazır	-	36	-	-	-	244.022	-	244.058	-	244.058
-Vadeye kadar elde tutulacak	161.589	-	-	-	-	-	-	161.589	-	161.589
Maddi duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	234.185	234.185
Maddi olmayan duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	2.850	2.850
Diğer varlıklar	-	639	-	-	-	2.924	-	3.563	28.251	31.814
Toplam varlıklar	38.811.877	46.967.362	1.183.694	110.767	1.746.690	305.814	13.097	89.139.301	17.285.245	106.424.546
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	27.429.389	27.429.389
Bankalara borçlar	3.783.548	15.675.864	2	-	300.196	-	-	19.759.610	19.362.383	39.121.993
Diğer mevduatlar	7.385.472	24.186.248	-	70.167	10.915	-	-	31.652.802	4.523.197	36.175.999
IMF'ye borçlar	-	-	-	-	-	7.431	-	7.431	-	7.431
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-	-	-	993.710	993.710
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	-	-	2.918.776	2.918.776
Diğer yükümlülükler	711.611	276.541	23	776	11.830	-	3.931	1.004.712	61.864	1.066.576
Vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	28.224	28.224
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	64.292	64.292
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.381.844)	(1.381.844)
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	11.880.631	40.138.653	25	70.943	322.941	7.431	3.931	52.424.555	53.999.991	106.424.546
Net bilanço pozisyonu	26.931.246	6.828.709	1.183.669	39.824	1.423.749	298.383	9.166	36.714.746	(36.714.746)	-

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Kambiyo kâr/zararının döviz kurlarındaki oynaklığa karşı olan duyarlılığını ölçmek için, YTL'nin bütün yabancı paralar karşısında %10 değer kazandığı varsayımı altında yabancı para net pozisyon değerleri yeniden hesaplanmıştır. Böyle bir varsayımın dayanan senaryonun Banka'nın 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla mevcut net döviz pozisyonunun toplam piyasa değerinde yol açacağı değer kaybı aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır.

Net yabancı para pozisyonunun duyarlılığı;

	31 Aralık 2008									
	Yabancı Para									YTL
ABD Doları	EURO	JPY	CHF	GBP	SDR	Diğer	Toplam			
Toplam varlıklar	57.018.369	51.708.039	1.489.929	174.393	1.675.207	362.595	13.729	112.442.261	34.066.023	146.508.284
Toplam yükümlülükler	18.726.195	39.930.071	5.889	86.354	361.648	6.794	3.249	59.120.200	87.388.084	146.508.284
Net bilanço pozisyonu	38.292.174	11.777.968	1.484.040	88.039	1.313.559	355.801	10.480	53.322.061	(53.322.061)	-
YTL'nin %10 değer kazanması senaryosu	(3.829.217)	(1.177.797)	(148.404)	(8.804)	(131.356)	(35.580)	(1.048)	(5.332.206)	-	(5.332.206)

	31 Aralık 2007									
	Yabancı Para									YTL
ABD Doları	EURO	JPY	CHF	GBP	SDR	Diğer	Toplam			
Toplam varlıklar	38.811.877	46.967.362	1.183.694	110.767	1.746.690	305.814	13.097	89.139.301	17.285.245	106.424.546
Toplam yükümlülükler	11.880.631	40.138.653	25	70.943	322.941	7.431	3.931	52.424.555	53.999.991	106.424.546
Net bilanço pozisyonu	26.931.246	6.828.709	1.183.669	39.824	1.423.749	298.383	9.166	36.714.746	(36.714.746)	-
YTL'nin %10 değer kazanması senaryosu	(2.693.125)	(682.871)	(118.367)	(3.982)	(142.375)	(29.838)	(917)	(3.671.475)	-	(3.671.475)

(e) Faiz riski

Banka, piyasa faiz oranlarındaki dalgalanmalar nedeniyle zarara uğrama olasılığı olarak ifade edilen faiz oranı riskine maruz kalmaktadır. Faiz oranı riski, varlıkların, yükümlülüklerin ve bilanço dışı kalemlerin vadeleri veya yeniden fiyatlandırılması arasındaki zaman farklarını içeren çeşitli faktörlerden kaynaklanmaktadır. Getiri eğrisinin şeklinde veya eğiminde meydana gelen değişiklikler de faiz oranı riskine yol açmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Banka'nın 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla faiz oranı riskine maruz pozisyonu YTL ve yabancı para aktif ve pasifler için, aşağıdaki tablolarda özetlenmiştir. Tablolarda, Banka'nın sözleşme fiyatlandırma tarihlerine kalan dönemlere göre sınıflandırılmış kayıtlı değerleri üzerinden varlık ve yükümlülükleri yer almaktadır.

31 Aralık 2008

	Yabancı Para					YTL							
	1 aya kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl ve üzeri	5 yıl	1 aya kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Faizsiz	Toplam	TOPLAM
Nakit değerler ve altın rezervleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59.451	59.451
Bankalardan alacaklar	1.635.455	-	-	-	-	5.587.577	-	-	-	-	24.905	20.060.717	25.649.432
Makul değer değişiklikleri geliri tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	2.238.841	3.229.534	14.070.155	80.849.496	178.650	5.588.715	20.035.812	-	-	-	-	-	-
Verilen kredi ve avanslar	-	2.551	2.897	17.731	8.281	-	13.653.502	-	-	-	-	-	-
Yatırım amaçlı finansal varlıklar:													
-Sautmaya hazır	-	-	-	-	-	-	31.440	-	-	-	-	-	31.440
-Vaadeye kadar elde tutulacak Maddi duran varlıklar	-	-	339.380	-	-	323.566	-	-	-	-	-	-	323.566
Maddi olmayan duran varlıklar	-	-	-	-	-	339.380	-	-	-	-	-	-	339.380
Diğer varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	244.011	244.011	244.011
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.889	4.889	4.889
	-	-	3.771	-	-	1.136	5.986	158	1.976	-	35.333	43.453	48.360
Toplam varlıklar	3.874.296	3.232.065	14.416.203	80.867.227	186.931	9.865.539	112.442.261	158	1.976	-	368.589	34.066.023	146.508.284
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31.743.434	31.743.434	31.743.434
Bankalara borçlar	213.451	-	-	-	-	21.548.652	21.762.103	575.136	-	-	8.795	31.516.963	53.279.066
Diğer mevduatlar	795.916	1.314.273	7.837.840	11.596.958	-	14.941.134	36.486.121	-	-	-	2.134.910	2.134.910	38.621.031
İMF'ye borçlar	-	593	-	-	-	6.201	6.794	-	-	-	-	-	6.794
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	9.939.440	-	-	-	-	9.939.440	9.939.440
Diğer yükümlülükler	24.427	-	785.429	-	-	34.060	39.138	-	-	-	7.297	80.495	945.677
Vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	55.326	865.182	-	-	-	-	166.909	166.909
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.261.392	1.261.392	1.261.392
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70.541	70.541	70.541
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.474.000	10.474.000	10.474.000
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	1.033.794	1.314.866	8.623.269	11.596.958	-	36.551.313	59.120.200	575.136	200.969	-	45.700.369	87.388.084	146.508.284
Bilançodaki faize dayandı açık	2.840.502	1.917.199	5.792.934	69.270.269	186.931	(26.685.774)	53.322.061	(574.978)	(198.993)	-	(45.331.780)	(53.322.061)	-

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Banka'nın ülkedeki para otoritesi olması itibarıyla tablolarda yer alan faize duyarlı bilanço pozisyonlarının dikkatli yorumlanması gerekmektedir. Örneğin, 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla 0-1 ay vade grubunda Banka'nın sahip olduğu görece olarak yüksek faize duyarlı pozisyon, büyük ölçüde bu vade grubunda yer alan YTL mevduat munzam karşılıklarından kaynaklanmaktadır. Ancak, munzam karşılıkların Banka'nın politika araçlarından birisi olması nedeniyle mevduat munzam karşılık oranları ve söz konusu karşılıklara ödenen faiz oranları, Banka için yaratacağı faiz oranı riski dikkate alınmaksızın ilgili politika hedeflerine ulaşmak amacıyla yine Banka'nın kendisi tarafından belirlenmektedir. Banka 5 Aralık 2008 tarihinde munzam karşılıklarla ilgili olarak önemli bir politika değişikliği kararı almış, yabancı para munzam karşılıklarına faiz ödemeyi durdurmuş ve ters dolarizasyonu desteklemek ve YTL mevduat ve kredileri teşvik etmek amacıyla YTL munzam karşılıklara ödenen faiz oranını yükseltmiştir. Ancak, diğer merkez bankaları ile benzer şekilde, kısa vadeli faiz oranlarını temel para politikası aracı olarak kullanan Banka'nın, YTL varlıklarından kaynaklanan faiz oranı riskini aktif olarak yönetmesi Banka'nın para politikası uygulamaları ile çelişebileceğinden tercih edilmemektedir. Ancak, toplam faiz riskinin gösterilmesi amacıyla hazırlanan tablolarda, Banka'nın YTL faiz riskini yönetip yönetmediğine bakılmaksızın YTL varlık ve yükümlülükleri de içeren bütün varlık ve yükümlülükleri bulunmaktadır.

Banka, yabancı para varlıklarından kaynaklanan faiz oranı riskini ise, SMP kapsamında temel rezerv para birimleri için vade hedefleri belirleyerek kontrol etmektedir. Vade hedeflerinin belirlenmesinde, faiz oranı riskinin seviyesi için önemli bir gösterge olan "süre" (duration) değerleri kullanılmaktadır. Banka'nın faiz oranı riskine karşı genel tolerans seviyesini gösteren SMP süre hedefleri, bilançoda yer alan yükümlülüklerin ve bilanço dışı tahmini nakit akımlarının vade yapısı baz alınarak belirlenmekte, belirlenen süre hedeflerinden sapmalar ise limitler ile sınırlandırılmaktadır.

Banka'nın döviz varlıklarının faiz oranı riskine duyarlılığını ölçmek için, temel rezerv para birimlerindeki (ABD Doları ve EURO) varlıkların ortalama "düzeltilmiş süre" (modified duration) rakamları kullanılarak ilgili faiz oranlarındaki değişimlerin varlıkların piyasa değerine etkisini tahmin etmek mümkündür.

Bu çerçevede, 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla mevcut döviz varlıklarının ortalama düzeltilmiş süre rakamlarına göre, ilgili faiz oranlarında %1'lik bir artış olması durumunda varlıkların piyasa değerinde ortaya çıkabilecek düşüşler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. %1'lik artış senaryosu, ilgili para birimlerine ait getiri eğrilerinin bütün vadelerde anlık olarak %1 yukarı kayması varsayımına dayanmaktadır.

Döviz varlıklarının piyasa değerinin faiz oranlarına duyarlılığı;

	31 Aralık 2008			31 Aralık 2007		
	ABD Doları	EURO	Toplam	ABD Doları	EURO	Toplam
Varlıkların piyasa değeri	51.652.669	51.466.016	103.118.685	34.913.988	46.786.016	81.700.004
Faiz oranlarında %1'lik artış olmasının varlıkların piyasa değerine etkisi	(454.320)	(680.771)	(1.135.091)	(326.775)	(579.815)	(906.590)

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedükçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Aşağıdaki tablolar, 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihlerinde parasal finansal araçlar için para birimlerine göre ağırlıklı ortalama faiz oranlarını özetlemektedir:

	31 Aralık 2008		
	ABD Doları (%)	EURO (%)	YTL (%)
Varlıklar			
Bankalardan alacaklar	0,68	1,65	15,55
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	3,74	4,37	10,47
Verilen kredi ve avanslar	4,50	4,60	-
Yatırım amaçlı finansal varlıklar	1,03	-	-
Yükümlülükler			
Bankalara borçlar	1,89	-	12,00
Diğer mevduatlar	3,53	3,10	-
Diğer alınan banka kredileri	-	-	15,00
	31 Aralık 2007		
	ABD Doları (%)	EURO (%)	YTL (%)
Varlıklar			
Bankalardan alacaklar	4,22	3,46	-
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	4,30	4,04	9,47
Verilen kredi ve avanslar	5,64	4,66	-
Yatırım amaçlı finansal varlıklar	3,61	-	-
Yükümlülükler			
Bankalara borçlar	1,95	1,85	11,81
Diğer mevduatlar	4,00	3,32	-
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	-	-	17,35
Diğer alınan banka kredileri	-	-	15,75

(f) Likidite riski

Likidite riski, vadesi gelen yükümlülükleri karşılayacak nakdi bulmakta zorluk çekmek ya da varlıkları olması gereken değer altında nakde dönüştürmek zorunda kalmak olarak tanımlanmaktadır. Türk bankacılık sistemi için nihai likidite kaynağı olan Banka açısından, YTL likidite riskinden bahsetmek çok anlamlı olmamaktadır. Banka, yabancı para varlık ve yükümlülüklerinden kaynaklanan likidite riskini yönetmek için ise, nakit akımlarını para birimleri bazında uyumlandırmaya çalışmakta, beklenmeyen ödemelerin sorunsuz karşılanmasını temin edebilmek için de yalnızca yüksek likiditeye sahip varlıklara yatırım yapmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

**31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN
FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR**

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

	Yabancı para					YTL												
	Vadesiz	1 aya kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılmayan	Toplam	Vadesiz	1 aya kadar	1 - 3 ay	3 ay - 1 yıl	1 - 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılmayan	Toplam	TOPLAM	
Nakit değerler ve altın rezervleri	4.060.727	-	-	-	-	-	-	-	71.159	-	-	-	-	-	-	-	71.159	4.131.886
Bankalardan alacaklar	1.941.898	4.166.349	-	-	-	-	-	-	6.108.247	-	-	-	-	-	-	-	21.861	6.130.108
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	-	2.788.683	10.114.432	23.548.762	42.081.660	-	-	-	78.533.537	-	-	-	-	-	-	-	16.926.939	95.460.476
Verilen kredi ve avanslar	-	-	2.024	2.190	13.344	10.022	-	-	27.580	-	-	-	-	-	-	-	-	27.580
Yatırım amaçlı finansal varlıklar:																		
- Satılmaya hazır	-	-	-	-	-	-	-	244.058	244.058	-	-	-	-	-	-	-	-	244.058
- Vadeye kadar elde tutulacak	-	-	-	161.589	-	-	-	161.589	-	-	-	-	-	-	-	-	-	161.589
Maddi duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	234.185
Maddi olmayan duran varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.850
Diğer varlıklar	-	-	-	2.924	-	-	-	639	3.563	-	-	-	-	-	-	-	20.109	28.251
Toplam varlıklar	6.002.625	6.955.032	10.116.456	23.715.465	42.095.004	10.022	244.697	89.139.301	71.159	5.759	568	2.634.214	14.294.540	-	279.005	17.285.245	106.424.546	
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.429.389
Bankalara borçlar	-	6.566.306	13.193.304	-	-	-	-	19.759.610	8.529	18.911.634	441.800	-	-	-	420	-	19.362.383	39.121.993
Diğer mevduatlar	10.515.361	807.803	1.233.170	7.615.106	9.738.572	-	1.742.790	31.652.802	4.430.786	3	-	-	-	-	92.408	-	36.175.999	
İMF'ye borçlar	-	-	1.385	-	-	-	6.046	7.431	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.431
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	993.710	-	-	-	-	-	-	993.710	993.710
Diğer alınan banka kredileri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.918.776	-	-	-	-	-	-	2.918.776	2.918.776
Diğer yükümlülükler	7.388	69.319	-	863.844	-	-	64.161	1.004.712	-	37.904	-	4.112	-	-	19.848	-	61.864	1.066.576
Vergi yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28.224	-	-	-	-	28.224	28.224
Kudem tazminat yükümlülüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64.292	-	64.292	64.292
Öz sermaye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.381.844)	-	(1.381.844)	(1.381.844)
Toplam yükümlülükler ve öz sermaye	10.522.749	7.443.428	14.427.859	8.478.950	9.738.572	-	1.812.997	52.424.555	4.439.315	22.862.027	441.800	32.336	-	-	26.224.513	53.999.991	106.424.546	
Net likidite açığı	(4.520.124)	(488.396)	(4.311.403)	15.236.515	32.356.432	10.022	(1.568.300)	36.714.746	(4.368.156)	(22.856.268)	(441.232)	2.601.878	14.294.540	-	(25.945.508)	(36.714.746)	-	

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Banka'nın türev enstrümanları dışındaki finansal yükümlülüklerine ait, sözleşmeye dayalı brüt nakit akımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Bu anapara ve faiz ödemelerini içeren nakit akımların indirgenmemiş olması sebebiyle toplam tutarlar bilançoda belirtilen toplam tutarlar ile farklılık gösterecektir.

	31 Aralık 2008							Toplam
	Vadesiz	1 aya kadar	1-3 ay	3 ay- 1 yıl	1- 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılamayan	
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	31.743.434	31.743.434
Bankalara borçlar	8.742	53.270.271	-	-	-	-	53	53.279.066
Diğer mevduatlar	13.384.118	856.665	1.289.017	9.075.137	11.675.773	-	3.691.926	39.972.636
IMF'ye borçlar	-	-	593	-	-	-	6.201	6.794
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer alınan banka kredileri	-	9.939.440	-	-	-	-	-	9.939.440
Toplam finansal yükümlülükler	13.392.860	64.066.376	1.289.610	9.075.137	11.675.773	-	35.441.614	134.941.370

	31 Aralık 2007							Toplam
	Vadesiz	1 aya kadar	1-3 ay	3 ay- 1 yıl	1- 5 yıl	5 yıl ve üzeri	Dağıtılamayan	
Tedavüldeki banknotlar	-	-	-	-	-	-	27.429.389	27.429.389
Bankalara borçlar	8.529	25.477.940	13.635.104	-	-	-	420	39.121.993
Diğer mevduatlar	14.946.146	808.822	1.239.655	7.760.703	10.359.133	-	1.835.199	36.949.658
IMF'ye borçlar	-	-	1.385	-	-	-	6.046	7.431
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	-	1.000.000	-	-	-	-	-	1.000.000
Diğer alınan banka kredileri	-	2.918.776	-	-	-	-	-	2.918.776
Toplam finansal yükümlülükler	14.954.675	30.205.538	14.876.144	7.760.703	10.359.133	-	29.271.054	107.427.247

(g) Operasyonel risk

Operasyonel risk insan veya sistem hataları, başarısız iş süreçleri veya dışsal olaylardan kaynaklanan kayıplara ilişkin risktir.

Banka, personelin veya iş süreçlerinin başarısızlığı nedeniyle ortaya çıkabilecek hataları veya olayları engellemek ve tespit etmek amacıyla etkin iç kontrol sistemleri kurmakta ve bu şekilde, operasyonel riskin neden olduğu kayıpları en aza indirmeyi amaçlamaktadır.

Banka, operasyonel risklerin yönetimini birimlerin kendi sorumluluğuna bırakmıştır. Banka Meclisi kararları çerçevesinde, operasyonel riskler sonucu herhangi bir finansal kaybın ortaya çıkması durumunda bu durum finansal kaybın büyüklüğüne göre çeşitli yönetim kademelerine raporlanmaktadır. Söz konusu zararlara ilişkin limitler gerek görüldükçe Banka Meclisi tarafından güncellenmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda yetkilendirilmiş yönetim kademesinin uygun görüşü üzerine finansal kayıp kanunen kabul edilmeyen giderler kalemine alınmaktadır. Kaydedilen giderler üçer aylık devrelerde Banka Meclisi'nin bilgisine sunulmaktadır.

Operasyonel riskler dahil olmak üzere risklerin etki ve olasılıklarına göre değerlendirilmesi ve riskleri karşılamak amacıyla kurulan kontrollerin yeterliliği, etkinliği ve verimliliği doğrudan Başkan'a raporlama yapan İç Denetim Genel Müdürlüğü ("İDGM") tarafından yürütülen denetimler ile tespit edilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

İDGM'nin yaptığı risk değerlendirmesi iki aşamadan oluşmaktadır. Bunlardan ilki Yıllık Denetim Planının oluşturulması amacıyla yapılmaktadır. İDGM her yılsonunda Banka genelinde temel iş süreçlerini gözden geçirmekte ve yaptığı risk değerlemesi ile denetlenecek iş süreçlerini risk bazlı olarak sıralamaktadır. Her iş süreci finansal risk, operasyonel risk, imaj/itibar riski ve yasal risk başlıkları altında değerlendirilmekte ve riski en yüksek iş süreçleri bir sonraki yılın Yıllık Denetim Planına alınmaktadır.

İkinci aşamada, yapılan denetimlerde risk seviyesi yüksek olan süreçler riskler ve kontroller açısından daha detaylı incelenmektedir. İnsan hatası, sistem hatası, yetersiz/etkin olmayan prosedürler ve alt süreçler nedeniyle yürütülen işlemlerde karşılaşılabilecek riskler belirlenmektedir. Denetlenen iş süreci, iş sürekliliğinin sağlanması amacıyla yapılan planlar, fiziksel güvenlik, sistemsel güvenlik, yasal düzenlemelere ve yazılı kurallara uygunluk, insan kaynağının yeterliliği ve bilgi güvenliği açısından değerlendirilmektedir. Ayrıca iş süreçlerinde karşılaşılabilecek finansal riskler ile imaj/itibar riskleri de belirlenmektedir. Bu risklerin makul seviyeye indirgenmesi için tasarlanan kontroller yeterlilik ve etkinlikleri açısından değerlendirilmekte, etkinliği artıracak ek kontroller önerilmektedir.

Yapılan denetimler sonrasında belirlenen önemli riskler ve önerilen kontroller üç ayda bir Yönetim Komitesine sunulmakta, risklerin makul seviyeye indirgenmesi için yapılan çalışmalar takip edilmektedir.

(h) Finansal araçların makul değeri

Makul değer bir finansal aracın, zorunlu bir satış veya tasfiye işlemi dışında, gönüllü taraflar arasında gerçekleşecek bir cari işlemde, el değiştirebileceği tutar olup, eğer varsa teşkilatlanmış bir piyasada işlem gören fiyatı ile en iyi şekilde belirlenir.

Banka, finansal araçların tahmini makul değerlerini hâlihazırda mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanarak belirlemiştir. Ancak piyasa bilgilerini değerlendirip makul değerleri tahmin edebilmek, yorum ve muhakeme gerektirmektedir. Buna bağlı olarak burada sunulan tahminler Banka'nın cari bir piyasa işleminde elde edebileceği değerlerden farklı olabilir.

Aşağıdaki tablo, Banka'nın bilançosunda makul değerleri ile sunulmayan finansal varlıkların defter değerlerini ve makul değerlerini özetlemektedir.

Finansal varlıklar	Defter değeri		Makul değer	
	2008	2007	2008	2007
Nakit değerler ve altın rezervleri	5.647.028	4.131.886	5.647.028	4.131.886
Bankalardan alacaklar	25.649.432	6.130.108	25.649.432	6.130.108
Verilen kredi ve avanslar	31.440	27.580	29.823	23.398
Yatırım amaçlı finansal varlıklar (vadeye kadar elde tutulacak)	339.380	161.589	340.264	161.326
Finansal yükümlülükler	Defter değeri		Makul değer	
	2008	2007	2008	2007
Tedavüldeki banknotlar	31.743.434	27.429.389	31.743.434	27.429.389
Bankalara borçlar	53.279.066	39.121.993	53.279.066	39.121.993
Diğer mevduatlar	38.621.031	36.175.999	38.453.295	35.915.824
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	-	993.710	-	993.710
Diğer alınan banka kredileri	9.939.440	2.918.776	9.939.440	2.918.776

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Finansal araçların makul değerinin tahmini için kullanılan uygulanabilir yöntem ve varsayımlar aşağıdaki gibidir:

(i) *Finansal varlıklar*

İskonto edilmiş maliyet bedeliyle gösterilen nakit değerler ve bankalardaki alacakların kayıtlı değerlerinin kısa vadeli olmaları sebebiyle makul değerlerini yansıttığı kabul edilmektedir.

Verilen kredi ve avansların makul değerleri, bilanço tarihi itibarıyla benzer finansal varlıklara uygulanan faiz oranları üzerinden gelecekteki nakit akışlarının indirgenmesi suretiyle hesaplanmıştır.

Yatırım amaçlı menkul kıymetler altında yer alan satılmaya hazır finansal varlıklar borsada işlem görmeyen hisse senedi katılımlarından oluştuğu için sadece vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar faiz getiren varlıkları içermektedir. Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıkların makul değeri piyasa fiyatlarına veya bilanço tarihinde geçerli olan fiyatlara ve ABD Merkez Bankası'nın tahmini piyasa değerine göre belirlenir.

(ii) *Finansal yükümlülükler*

Tedavüldeki banknotların makul değeri, nominal değerlerini ifade etmektedir.

Bankalara borçlar ve diğer alınan banka kredileri gibi iskonto edilmiş maliyet değerinden muhasebeleştirilen finansal yükümlülüklerin kısa vadeli olmaları nedeniyle, taşınan değerlerinin makul değerlerini yansıttığı kabul edilir.

Diğer mevduatların makul değerinde benzer kredi riski taşıyan, aynı para biriminde ve vadedeki finansal araçlar için bilanço tarihinde geçerli olan piyasa faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş nakit akımları temel alınmaktadır.

i) *Sermaye yönetimi*

Banka'nın 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla öz sermaye kalemleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

	2008	2007
Sermaye	47.464	47.464
Birikmiş kâr/(zarar)	10.139.250	(1.652.086)
Diğer yedekler	287.286	222.778
Öz sermaye toplamı	10.474.000	(1.381.844)

Banka'nın yıl içerisindeki öz sermaye hareketleri öz sermaye değişim tablolarında açıklanmıştır.

Banka'nın yıllık net yasal kârının dağıtımına ilişkin hususlar T.C.M.B. Kanunu ile belirlenmekte ancak Banka'nın tutması gereken asgari sermaye miktarına ilişkin herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Sermaye artışının en önemli kaynağını dağıtılmamış kârlar oluşturmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 4 - FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ (Devamı)

Banka kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olması nedeniyle, kârını azami seviyeye çıkarmayı amaçlamamaktadır ancak normal operasyonlarından piyasa getirileri ile orantılı bir kâr elde etme amacını gütmektedir.

Banka sermayesinin aktif olarak yönetilmemesi ve Banka faaliyetlerinin çoğunun düşük risk içermesi Banka'nın sermaye yoğun bir kurum olmadığı anlamına gelmektedir. Banka'nın amacı beklenmeyen zararları karşılamaktır. Söz konusu beklenmeyen zararların Banka'nın destekleyici faaliyetlerinden, Banka'nın nihai likidite kaynağı olmasından veya YTL'nin diğer yabancı paralar karşısında değer kaybetmesi ile yabancı para rezervlerdeki zararlardan kaynaklanması muhtemeldir.

NOT 5 - ÖNEMLİ MUHASEBE TAHMİNLERİ VE MUHASEBE POLİTİKALARININ UYGULANMASINDA VERİLEN KARARLAR

Banka, bir sonraki finansal dönemde raporlanacak varlık ve yükümlülüklerini etkileyen tahmin ve varsayımlar yapmaktadır. Tahmin ve varsayımlar devamlı olarak değerlendirilmekte ve mevcut şartlar dahilinde makul olduğuna inanılan gelecek beklentileri de içeren tarihsel deneyimlere ve diğer faktörlere dayandırılmaktadır.

(a) Kredi ve avansların değer düşüklüğü karşılıkları

Banka, kredi portföyünü olası bir değer düşüklüğünü tespit etmek amacıyla periyodik olarak gözden geçirmektedir. Banka, değer düşüklüğü karşılığı ayrılmasına ilişkin karar aşamasında, kredi portföyünün gelecekteki tahmini nakit akışında ölçülebilir bir azalmayı gösteren bir veri olup olmadığını özellikle bireysel olarak bir kredinin değer düşüşünün tespitinden önce değerlendirmektedir. Bu değerlendirme, portföy içindeki borçluların nakit akışları ile ilgili olumsuz gelişmeleri ifade edebilecek verileri ve aynı zamanda belli bir risk grubunun aktiflerindeki zafiyetle doğrusal ilişki içerisinde olan ulusal ya da mahalli ekonomik koşulları içermektedir. Banka, gelecekteki nakit akışlarının planlanmasında kredi riski taşıyan varlıklar için geçmişteki tecrübeleri ve portföyde bulunan benzer varlıkların değer düşüklüğü kanıtlarını değerlendirmektedir. Gelecek nakit akışının tutarının ve zamanlamasının tahmininde kullanılan yöntem ve varsayımlar tahmin edilen zarar ve gerçekleşen zarar arasındaki farkı en aza indirmek için düzenli olarak gözden geçirilmektedir.

(b) Satılmaya hazır finansal varlık olarak muhasebeleştirilen yatırım amaçlı finansal varlıkların makul değeri

Banka'nın merkez bankacılığı faaliyeti çerçevesinde uzun vadeli olarak tuttuğu ve satılmaya hazır finansal varlık olarak sınıflandırılan sermaye yatırımı, söz konusu sermaye yatırımının net varlık değerinin %70'i olarak hesaplanan makul değer ile muhasebeleştirilmiştir. Bu değerlendirme yöntemi daha önce söz konusu sermaye yatırımının alım ve geri-alım işlemleri fiyatlandırmasında kullanılmıştır (Not 10).

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 6 - NAKİT DEĞERLER VE ALTIN REZERVLERİ

	2008	2007
Külçe altın - Uluslararası standartta	4.883.049	3.636.780
Nakit	630.097	395.394
Külçe altın - Uluslararası standartta olmayan	130.557	97.236
Sikke altın	3.325	2.476
	5.647.028	4.131.886

14.534 bin YTL (2007: 10.825 bin YTL) tutarındaki sikke ve külçe altın Hazine Müsteşarlığı adına, Banka kasasında muhafaza edilmektedir.

NOT 7 - BANKALARDAN ALACAKLAR

	2008	2007
Ters repo işlemlerinden alacaklar	20.249.263	-
Vadeli mevduatlar	1.422.004	4.166.349
Vadesiz mevduatlar	3.978.165	1.963.759
	25.649.432	6.130.108

Ters repo işlemleri Banka'nın açık piyasa işlemleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

NOT 8 - MAKUL DEĞER DEĞİŞİKLİKLERİ GELİR TABLOSUNDA MUHASEBELEŞECEK FİNANSAL VARLIKLAR

	2008		2007	
	Maliyet	Defter değeri	Maliyet	Defter değeri
Hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilen devlet tahvilleri ve hazine bonoları	13.794.321	13.653.502	16.719.932	16.926.939
Yabancı devlet tahvilleri ve hazine bonoları	93.333.957	95.306.061	75.866.874	75.262.625
Yabancı şirket tahvilleri	5.107.752	5.260.615	1.803.829	3.270.912
	112.236.030	114.220.178	94.390.635	95.460.476

Yabancı şirket tahvilleri Avrupa Yatırım Bankası (European Investment Bank), KfW Bankengruppe, BIS ve Dünya Bankası tarafından ihraç edilen kuponlu ve iskontolu menkul kıymetlerdir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 8 - MAKUL DEĞER DEĞİŞİKLİKLERİ GELİR TABLOSUNDA MUHASEBELEŞECEK FİNANSAL VARLIKLAR (Devamı)

31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla, yabancı devlet tahvilleri, şirket tahvilleri ve hazine bonolarının taşınan değerlerinin ülke bazında kırılımı aşağıdaki gibidir:

Ülke	2008
Amerika Birleşik Devletleri	45.104.549
Almanya	23.073.912
Fransa	10.456.542
İspanya	5.852.957
Belçika	3.929.824
Avusturya	1.909.447
Hollanda	1.606.060
Diğer	8.633.385
	100.566.676

NOT 9 - VERİLEN KREDİ VE AVANSLAR

	2008	2007
Şirketlere verilen kredi ve avanslar:		
Ülke kredileri	2.322.349	1.741.987
Yurt içi krediler	389	374
Toplam verilen kredi ve avanslar	2.322.738	1.742.361
Kredi karşılığı	(2.291.298)	(1.714.781)
Verilen kredi ve avanslar, net	31.440	27.580

Kredi karşılığı hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2008	2007
1 Ocak bakiyesi	1.714.781	1.961.972
Krediler için değer düşüklüğü karşılığı	57.466	97.888
Kur farkı zararı/ (kârı)	519.051	(345.079)
31 Aralık bakiyesi	2.291.298	1.714.781

31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla Banka'nın yeniden yapılandırılan 31.051 bin YTL (2007: 27.206 bin YTL) tutarında verilen kredi ve avansları bulunmaktadır. Yeniden yapılandırma anlaşmasına göre Banka, yukarıda bahsedilen yeniden yapılandırılmış kredinin 7.127 bin YTL tutarındaki (2007: 5.489 bin YTL (4.712.511 ABD Doları)) faiz alacağından karşı tarafın yeniden yapılandırma anlaşmasındaki yükümlülüğünü yerine getirememesi durumunda tutarın tekrar tahakkuk ettirilmesi şartıyla vazgeçmiştir. 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla Banka söz konusu şarta bağlı alacağı için karşılık ayırmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 10 - YATIRIM AMAÇLI FİNANSAL VARLIKLAR

	2008	2007
Satılmaya hazır finansal varlıklar		
Sermaye payları		
- borsada işlem görmeyen	323.566	244.058
Toplam satılmaya hazır finansal varlıklar	323.566	244.058
Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar		
Devlet tahvilleri	339.380	161.589
Toplam vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	339.380	161.589
Toplam yatırım amaçlı finansal varlıklar	662.946	405.647

Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar ABD Hazine'si tarafından ihraç edilen tahvillerden oluşmaktadır. Söz konusu tahviller, Türk Savunma Fonu ("TSF") mevduatı ile finanse edilmekte ve Banka adına ABD Merkez Bankası depolarında saklanmaktadır. Söz konusu varlıklardan elde edilen gelirler TSF'nin mevduat hesabına kaydedilmektedir. Söz konusu varlıklar maliyet bedelleri üzerinden mali tablolarda gösterilmektedir.

Banka, BIS'nin hisselerine sahiptir. Hisselerin her biri 5.000 SDR nominal değere sahip olup 1.250 SDR'si ödenmiştir. Hisse başına 3.750 SDR'lik tutarın BIS'nin yönetim kurulu kararıyla 3 aylık ihbar süresi içerisinde geri çağırılma opsiyonu bulunmaktadır. Söz konusu yükümlülük, taahhütler ve şarta bağlı yükümlülükler altında bulunmaktadır (Not 28).

Banka'nın BIS'deki hisseleri makul değeri ile değerlendirilmiştir. BIS'in 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla hesaplanan makul değeri, Banka'nın BIS'in 31 Aralık 2008 tarihli net varlıkları üzerindeki hakkının %70'i olarak hesaplanmış ve yıl sonundaki YTL/SDR kuru ile YTL'ye çevrilmiştir. Söz konusu değerlendirme yöntemi, önceden BIS hisselerinin alım ve satım işlemlerindeki fiyatın belirlenmesinde kullanılan yöntemdir.

31 Aralık tarihi itibarıyla satılmaya hazır finansal varlıklar aşağıda belirtilmiştir:

Hisse senetleri	Hizmet alanı	Hisse payı (%)		Tutar	
		2008	2007	2008	2007
BIS	Bankacılık Düzenleme Hizmetleri	1,5	1,5	323.520	244.022
S.W.I.F.T	Elektronik Fon Transfer Hizmetleri	0,007	0,007	46	36
				323.566	244.058

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 10 - YATIRIM AMAÇLI FİNANSAL VARLIKLAR (Devamı)

Yatırım amaçlı finansal varlıkların hareket tablosu aşağıda verilmiştir:

	Satılmaya hazır	Vadeye kadar elde tutulacak	Toplam
1 Ocak 2008	244.058	161.589	405.647
Alımlar	-	339.380	339.380
Makul değer değişiklikleri	12.662	-	12.662
İtfalar	-	(161.589)	(161.589)
Kur farkı geliri	66.846	-	66.846
31 Aralık 2008	323.566	339.380	662.946

NOT 11 - MADDİ DURAN VARLIKLAR

	Arsa ve binalar	Makina ve ekipmanlar	Devam etmekte olan yatırımlar	Toplam
31 Aralık 2006 tarihi itibarıyla				
Maliyet	322.312	40.383	3.926	366.621
Birikmiş amortismanlar	(110.314)	(20.336)	-	(130.650)
Net defter değeri	211.998	20.047	3.926	235.971
31 Aralık 2007 tarihinde sona eren yıl				
Açılış net defter değeri	211.998	20.047	3.926	235.971
Alımlar	2.490	8.344	425	11.259
Elden çıkarılanlar (net)	(117)	(124)	-	(241)
Dönem içi amortisman (Not 27)	(6.770)	(6.034)	-	(12.804)
Kapanış net defter değeri	207.601	22.233	4.351	234.185
31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla				
Maliyet	324.630	44.463	4.351	373.444
Birikmiş amortismanlar	(117.029)	(22.230)	-	(139.259)
Net defter değeri	207.601	22.233	4.351	234.185
31 Aralık 2008 tarihinde sona eren yıl				
Açılış net defter değeri	207.601	22.233	4.351	234.185
Alımlar	9.358	11.649	2.399	23.406
Elden çıkarılanlar (net)	(21)	(16)	-	(37)
Dönem içi amortisman (Not 27)	(6.898)	(6.645)	-	(13.543)
Kapanış net defter değeri	210.040	27.221	6.750	244.011
31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla				
Maliyet	333.783	55.086	6.750	395.619
Birikmiş amortismanlar	(123.743)	(27.865)	-	(151.608)
Net defter değeri	210.040	27.221	6.750	244.011

Banka, 31 Aralık 2008 tarihinde sona eren yılda itfa olmuş 184 bin YTL tutarında arsa ve bina ve 1.010 bin YTL tutarında makine ve ekipmanı satmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 12 - MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

	Maliyet	Birikmiş amortisman	Net defter değeri
1 Ocak 2007 tarihi itibarıyla açılış bakiyesi	8.284	(4.879)	3.405
Alımlar	253	(808)	(555)
31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla bakiyesi	8.537	(5.687)	2.850
1 Ocak 2008 tarihi itibarıyla açılış bakiyesi	8.537	(5.687)	2.850
Alımlar	2.764	(725)	2.039
31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla bakiyesi	11.301	(6.412)	4.889

NOT 13 - DİĞER VARLIKLAR

	2008	2007
Hammadde ve yarı mamul	28.724	14.518
Temettü gelir tahakkukları	3.771	2.924
Elektronik Fon Transferi ("EFT") Komisyon gelir tahakkuku	3.409	3.118
Kurumlar vergisi alacağı	1.344	-
Peşin ödenen giderler	2.514	2.789
Diğer	8.598	8.465
	48.360	31.814

Banka ulusal para biriminde banknotlar basmaktadır. Basımı tamamlanmayan banknotlar ile ilgili giderler yarı mamül olarak ve banknot üretiminde kullanılan banknot kağıtları ise hammadde olarak kaydedilmektedir.

NOT 14 - TEDAVÜLDEKİ BANKNOTLAR

	2008	2007
1 Ocak bakiyesi	27.429.389	26.815.151
Tedavüle giren banknotlar	25.591.848	15.650.097
Tedavülden çekilen ve imha edilen banknotlar	(21.277.803)	(15.035.400)
Zamanaşımına uğramış banknotlar	-	(459)
31 Aralık bakiyesi	31.743.434	27.429.389

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 15 - BANKALARA BORÇLAR

	2008	2007
Zorunlu karşılık mevduatları	45.192.519	32.546.739
Bankaların cari hesapları	7.873.096	6.575.254
Döviz depo piyasası banka mevduatları	213.451	-
	53.279.066	39.121.993

Zorunlu karşılıklar, Türkiye'deki yürürlükte olan bankacılık mevzuatına göre, bankalar tarafından yatırılan, yurt içi bankalararası mevduatlar dışında, mudilerden toplanan mevduatın oranı olarak hesaplanan miktarı ifade etmektedir.

NOT 16 - DİĞER MEVDUATLAR

	2008	2007
İşçi dövizleri mevduatı	21.544.986	19.394.653
Hazine Müsteşarlığı mevduatı	13.111.188	14.723.419
Kamu fonlarına ait mevduatlar	3.757.925	1.890.127
Kamu kurum mevduatları	206.932	167.800
	38.621.031	36.175.999

İşçi dövizleri mevduatları vadesi 1 yıl ile 3 yıl arasında değişen vadeli mevduatlardır. Kamu kuruluşları mevduatının ise 18.543 bin YTL (2007: 17.321 bin YTL) tutarındaki kısmı faizli olup, geri kalan tutarı faizsiz mevduatlardan oluşmaktadır.

İşçi dövizlerinin para birimi cinsinden dağılımı ile faiz oranları aşağıdaki gibidir:

	2008		2007	
	Faiz oranı(*) (%)	YTL tutarı	Faiz oranı (*) (%)	YTL tutarı
ABD Doları	0,25-3,25	1.077.441	0,25-3,75	991.214
EURO	0,25-2,75	20.375.369	0,25-4,50	18.322.333
CHF	0,25-0,75	84.392	0,25-0,75	70.408
GBP	0,25-4,00	7.784	0,25-4,00	10.698
		21.544.986		19.394.653

- (*) 6 Mart 2006 tarihinden önce EURO, ABD doları, İngiliz sterlini, İsviçre francı karşılığında açılmış olan bir yıl vadeli kredi mektuplu döviz tevdiat hesaplarının vadesi, hesap sahiplerinin aksine bir talimatı olmadıkça yenilenme tarihinden itibaren %0,25 oranında faiz uygulamak suretiyle kendiliğinden uzatılmaktadır. Bu hesaplar hariç tutulduğunda 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla mevduata uygulanan en düşük faiz oranları EURO için %2,25, ABD doları için %2,00, İsviçre francı için %0,75, GBP için %4,00 olarak gerçekleşmiştir (2007: EURO için %2,25, ABD doları için %3,00, İsviçre francı için %0,75, GBP için %4,00).

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 17 - IMF'YE BORÇLAR

IMF'ye borçlar SDR cinsinden olup, 31 Aralık tarihinde sona eren yıllar için Türkiye'nin IMF kotası ile bağlantılı borçlarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibariyle Türkiye'nin IMF kotası ile bağlantılı borçları vadesi belirlenmemiş faizsiz borçlardır.

IMF'den alınan tüm borçlar, T.C. Hükümeti tarafından da imzalanan senetler ile garanti altına alınmıştır.

1 Kasım 2006 tarihi itibariyle Türkiye'nin IMF'deki ülke kotası, 227.300.000 SDR artırılarak 1.191.300.000 SDR olmuştur. Söz konusu kota artışının 56.825.000 SDR'ye karşılık gelen %25'lik bölümü nakit olarak, geri kalan 170.475.000 SDR'lik kısmı YTL cinsinden IMF'nin Banka nezdindeki menkul kıymet hesabına ödenmiştir.

NOT 18 - MAKUL DEĞERİ İLE GÖSTERİLEN FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER

	2008	2007
Likidite senetleri	-	993.710
	-	993.710

31 Aralık 2008 tarihi itibariyle Banka'nın ihraç etmiş olduğu likidite senedi bulunmamaktadır.

Banka, piyasadaki likidite fazlasını çekmek amacıyla, 2007 yılında 60 gün vadeli ve nominal değeri 1.000.000 bin YTL tutarında likidite senedi ihraç etmiştir.

NOT 19 - DİĞER ALINAN BANKA KREDİLERİ

Diğer Alınan Banka Kredileri, Banka'nın Açık Piyasa İşlemleri çerçevesinde aracılık ettiği 9.939.440 bin YTL (2007: 2.918.776 bin YTL) tutarındaki bankalararası para piyasası işlemlerinden oluşmaktadır.

NOT 20 - DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

	2008	2007
İthalat ödeme emirleri	776.822	858.741
Ödenecek vergi ve stopajlar	66.140	101.839
Gider tahakkukları	36.956	26.803
Devam etmekte olan davalar için tutulan bloke tutarlar	35.627	25.859
Emaneten tevdi edilen efektiflerden borçlar	484	506
T.C. Hükümeti Körfez Krizi teminat hesabı (*)	4	27.956
Diğer	29.644	24.872
	945.677	1.066.576

(*) Birleşmiş Milletler Tazminat Komisyonu tarafından Körfez Krizi nedeniyle Kuveyt ve Irak'ta zarara uğramış Türk vatandaşlığını haiz gerçek ve tüzel kişilere aktarılmak üzere gönderilen tutarı ifade etmektedir. 31 Aralık 2007 tarihi itibariyle "T.C. Hükümeti Körfez Krizi Teminat Hesabı"nda bulunan 27.956 bin YTL, 2008 yılı içinde ilgili gerçek ve tüzel kişi hesaplarına intikal ettirilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 21 - VERGİLER

	2008	2007
Ödenecek kurumlar vergisi	340.568	41.081
Peşin ödenen vergiler	(173.659)	(12.857)
Vergi yükümlülüğü - net	166.909	28.224

Kurumlar Vergisi Kanunu 13 Haziran 2006 tarih ve 5520 sayılı yasa ile değişmiştir. Söz konusu 5520 sayılı yeni Kurumlar Vergisi Kanunu'nun pek çok hükmü 1 Ocak 2006 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Buna göre Türkiye'de, kurumlar vergisi oranı 2008 yılı için %20'dir (2007: %20). Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirim kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında ve T.C.M.B Kanunu'nda yer alan istisna ve indirimlerin indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır. Kâr dağıtılmadığı takdirde başka bir vergi ödenmemektedir.

Türkiye'deki bir işyeri ya da daimi temsilcisi aracılığı ile gelir elde eden dar mükellef kurumlar ile Türkiye'de yerleşik kurumlara ödenen kâr paylarından (temettü) stopaj yapılmaz. Bunların dışında kalan kişi ve kurumlara yapılan temettü ödemeleri %15 oranında stopaja tabidir. Kârın sermayeye ilavesi, kâr dağıtımını sayılmaz ve stopaj uygulanmaz.

Kurumlar üçer aylık mali kârları üzerinden %20 oranında geçici vergi hesaplar ve o dönemi izleyen ikinci ayın 17'nci günü akşamına kadar öderler. Yıl içinde ödenen geçici vergi o yıla ait olup izleyen yıl verilecek kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsuba rağmen ödenmiş geçici vergi tutarı kalması durumunda bu tutar nakden iade alınabileceği gibi devlete karşı olan diğer mali borçlara da mahsup edilebilir.

En az iki yıl süre ile elde tutulan iştirak hisseleri ile gayrimenkullerin satışından doğan kârların %75'i, Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu'nda öngörüldüğü şekilde sermayeye eklenmesi veya 5 yıl süreyle özkaynaklarda tutulması şartı ile vergiden istisnadır.

Türk vergi mevzuatına göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilirler. Ancak, mali zararlar, geçmiş yıl kârlarından mahsup edilemez.

Türkiye'de ödenecek vergiler konusunda vergi otoritesi ile mutabakat sağlamak gibi bir uygulama bulunmamaktadır. Kurumlar vergisi beyannameleri hesap döneminin kapandığı ayı takip eden dördüncü ayın 25'inci günü akşamına kadar bağlı bulunulan vergi dairesine verilir. Bununla beraber, vergi incelemesine yetkili makamlar beş yıl zarfında muhasebe kayıtlarını inceleyebilir ve hatalı işlem tespit edilirse ödenecek vergi miktarları değişebilir.

31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla gelir vergisi aşağıda özetlenmiştir:

	2008	2007
31 Aralık tarihli gelir tablosunda yer alan vergi karşılığı		
- Kurumlar vergisi	340.568	41.081
- Ertelenmiş vergi	1.246.392	-
Vergi karşılığı	1.586.960	41.081

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 21 - VERGİLER (Devamı)

Ertelenmiş vergiler

2008 mali yılında gerçekleşen geçici farklar üzerinden yükümlülük yöntemine göre hesaplanan ertelenen vergi varlıkları ve yükümlülükleri için uygulanacak vergi oranı %20'dir (2007:%20).

Banka, ertelenmiş gelir vergisi varlık ve yükümlülüklerini, bilanço kalemlerinin UFRS ve vergi mali tablolarında farklı değerlendirmelerin sonucunda ortaya çıkan geçici farkların etkilerini dikkate alarak hesaplamaktadır. Söz konusu geçici farklar genellikle gelir ve giderlerin, UFRS ve vergi kanunlarına göre değişik raporlama dönemlerinde muhasebeleştirilmesinden kaynaklanmaktadır. 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla geçici farklar, kıdem tazminatı yükümlülüğü, maddi duran varlıkların vergi tabanı ile taşınan değeri arasındaki fark, finansal varlıklar makul değer farkları ve değerlendirme hesabının gelir tablosuna sınıflandırılmasından kaynaklanan farklardan oluşmaktadır (Not 26).

Ertelenen vergi varlığı, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle indirilebilir geçici farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla mali tablolara alınmaktadır. 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla, Banka'nın yakın gelecekte ertelenen vergiyi indirebileceği vergilendirilebilir kazanç elde etmesi konusunda bir planı olmaması sebebiyle mali tablolarda herhangi bir ertelenmiş vergi varlığı yaratılmamıştır. 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Banka ortaya çıkan geçici farkların etkilerini dikkate alarak ertelenen vergi yükümlülüklerini hesaplamıştır.

31 Aralık itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve yürürlükteki vergi oranları kullanılarak hesaplanan ertelenen vergi varlıkları/(yükümlülükleri)'nin dökümü aşağıdaki gibidir:

	<u>Toplam geçici farklar</u>		<u>Ertelenen vergi varlıkları/ (yükümlülükleri)</u>	
	2008	2007	2008	2007
Kıdem tazminatı yükümlülüğü	70.541	64.292	14.108	-
Maddi duran varlıkların vergi tabanıyla taşınan değeri arasındaki fark	44.028	46.124	8.806	-
Değerleme hesabının gelir tablosuna sınıflandırılması	-	4.710.587	-	-
Diğer	42.835	10.702	8.567	-
Toplam Varlıklar	157.404	4.831.705	31.481	-
Değerleme hesabının gelir tablosuna sınıflandırılması	(6.377.223)	-	(1.275.445)	-
Finansal varlıklar makul değer farkları	(300.007)	(225.565)	(15.000)	-
Mevduatlar için etkin faiz oranı kullanılarak hesaplanan faiz tahakkuku farkı	(12.142)	(11.802)	(2.428)	-
Toplam Yükümlülükler	(6.689.372)	(237.367)	(1.292.873)	-
Net (Yükümlülük)/Varlık	(6.531.968)	4.594.338	(1.261.392)	-

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 21 - VERGİLER (Devamı)

Ertelenen vergi yükümlülüğünün dönem içerisindeki hareketi aşağıda özetlenmiştir:

	2008	2007
1 Ocak bakiyesi	-	-
Gelir tablosunda yer alan ertelenen vergi - net	1.246.392	-
Öz sermaye tablosunda yer alan ertelenen vergi	15.000	-
31 Aralık bakiyesi	1.261.392	-

Hesaplanan kurumlar vergisi karşılığı ile gerçekleşen kurumlar vergisi karşılığı arasındaki mutabakat aşağıda sunulmuştur:

	2008	2007
Vergi öncesi kâr/(zarar)	13.385.017	(3.211.478)
%20 Kurumlar vergisi oranı üzerinden hesaplanan karşılık (2007: %20)	2.677.003	(642.296)
Vergiye tabi olmayan (gelir)/gider	(1.095.011)	678.579
Kanunen kabul edilmeyen giderler	4.968	4.798
Vergi gideri	1.586.960	41.081

NOT 22 - KIDEM TAZMİNATI YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Türk İş Kanunu'na göre, Banka bir senesini doldurmuş olan ve zorunlu sebeplerden dolayı ilişkisi kesilen veya emekli olan, 25 hizmet yılını (kadınlarda 20) dolduran ve emeklilik hakkı kazanan (kadınlara için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002 tarihindeki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır. Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş kadardır ve bu tutar 2.173,19 YTL (31 Aralık 2007: 1.960,69 YTL) ile sınırlandırılmıştır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde Banka'nın ödemesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değeri hesaplanarak ayrılmaktadır.

UMS 19 "Çalışan Hakları" işletmenin yükümlülüklerinin hesaplanabilmesi için aktüeryel değerlendirme metodlarının kullanımını gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında aşağıdaki aktüeryel varsayımlar kullanılmıştır.

	2008	2007
İskonto oranı (%)	6,26	5,71
Emeklilik ihtimaline ilişkin kullanılan oran (%)	99	99

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 22 - KIDEM TAZMİNATI YÜKÜMLÜLÜĞÜ (Devamı)

Temel varsayım, her hizmet yılı için 2.260,05 YTL olan kıdem tazminatı tavanının her sene enflasyon oranında artacağıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış reel oranı gösterecektir. Banka'nın kıdem tazminatı yükümlülüğü kıdem tazminatı tavanı her altı ayda bir ayarlandığı için, 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli olan 2.260,05 YTL (1 Ocak 2008: 2.087,92 YTL) üzerinden hesaplanmaktadır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğünün bilançodaki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2008	2007
1 Ocak bakiyesi	64.292	60.205
Yıl içinde ayrılan karşılık	12.142	10.455
Yıl içinde ödenen	(5.893)	(6.368)
31 Aralık bakiyesi	70.541	64.292

NOT 23 - NET FAİZ GELİRİ

	2008	2007
Faiz geliri:		
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	4.682.629	4.375.408
Geri satım vaadiyle alınan menkul kıymetler	1.894.753	523.926
Bankalardan alacaklar	95.144	124.253
Verilen kredi ve avanslar	53.738	88.701
	6.726.264	5.112.288
Faiz gideri:		
Bankalara borçlar	2.297.259	2.054.132
Diğer alınan banka kredileri	1.011.156	1.019.287
Geri alım vaadiyle satılan menkul kıymetler	835.497	834.318
Diğer mevduatlar	764.997	594.319
Makul değeri ile gösterilen finansal yükümlülükler	6.290	54.548
IMF'ye borçlar	6.030	9.113
Diğer	74	49
	4.921.303	4.565.766
Net faiz geliri	1.804.961	546.522

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 24 - NET ÜCRET VE KOMİSYON GİDERİ

	2008	2007
Ücret ve komisyon geliri:		
EFT komisyon geliri	52.339	44.874
Diğer fon transfer ücretleri	1.377	42
Açık piyasa işlemleri	3.308	3.105
Diğer	3.942	4.143
	60.966	52.164
Ücret ve komisyon gideri		
Muhabir banka hesapları (*)	3.107	166.146
Diğer	4.980	4.375
	8.087	170.521
Net ücret ve komisyon gideri	52.879	(118.357)

(*) T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ("Ziraat Bankası")'ye Banka'nın Şubesi bulunmayan yerlerde Banka adına Hazine işlemlerini yürütmesi karşılığında yapılan aylık komisyon ödemeleri "Muhabir Banka Hesapları" altında muhasebeleştirilmektedir. 2007 yılı sonundan başlayarak Ziraat Bankası söz konusu hizmetleri Hazine Müsteşarlığı ve Ziraat Bankası arasında yapılan protokol çerçevesinde sona erdirmiştir.

NOT 25 - TEMETTÜ GELİRİ

Temettü geliri Banka'nın sermaye yatırımlarından doğan nakit temettüleri ifade etmektedir.

	2008	2007
Satılmaya hazır finansal varlıklar	4.884	3.646
	4.884	3.646

NOT 26 - KUR FARKI KÂRI/(ZARARI), NET

	2008	2007
Kur farkı kârı/(zararı)		
- evaluasyon kârı/(zararı), net	11.082.744	(3.463.851)
- döviz alım satım zararı, net	(168.527)	(1.123.393)
	10.914.217	(4.587.244)

31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibarıyla evaluasyon kârı/(zararı), altın tutarlarının değerlendirilmesi sonucu oluşan gerçekleşmemiş gelirleri ve dövizlerin yeniden değerlendirilmesi sonucu oluşan gerçekleşmemiş evaluasyon gelir/(giderlerini) içermektedir. Banka, yasal mali tablolarında, T.C.M.B. Kanunu gereği, altın tutarlarının değerlendirilmesi sonucu oluşan gerçekleşmemiş gelirleri ve dövizlerin yeniden değerlendirilmesi sonucu gerçekleşmemiş evaluasyon kârı/(zararı)'nı net dönem kârına dahil etmemekte ve geçici hesap olan "Değerleme Hesabı" altında takip etmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 27 - DİĞER FAALİYET GİDERLERİ

	2008	2007
Ücretler ve maaşlar	318.719	285.565
Yönetim giderleri	95.429	63.457
KOSGEB Fonu katkı payı	34.057	8.493
Sosyal güvenlik giderleri	28.004	30.082
Amortismanlar (Not 11 ve 12)	14.268	13.612
Diğer	1.381	1.539
	491.858	402.748

Banka'nın sermayesinin %50'sinden fazlasının kamu kurum ve kuruluşlarına ait olması sebebiyle, Banka, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'na ("KOSGEB"), KOSGEB kuruluş kanunu uyarınca kurumlar vergisine matrah olan yıllık karının %2'si nispetinde yıllık aidat ödemektedir.

Banka tarafından 2008 yılında istihdam edilen ortalama personel sayısı 4.520'dir (2007: 4.599).

NOT 28 - TAAHHÜTLER VE ŞARTA BAĞLI YÜKÜMLÜLÜKLER

Banka'nın bilanço dışı kalemleri başlıca emanet kıymetler, alınan teminatlar ve banknot rezervlerinden oluşmaktadır.

	2008	2007
Alınan teminatlar	26.124.227	12.486.495
Futures işlemleri	107.174	157.311
BIS geri çağırma opsiyonu (Not 10)	70.539	55.371
	26.301.940	12.699.177

31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Banka'nın bilanço dışı yükümlülükler hesabında 107.174 bin YTL (2007: 157.311 bin YTL) nominal tutarında faiz futures işlemi bulunmaktadır. Bu sözleşmelerle ilgili olarak değerlendirme piyasa fiyatı ile günlük olarak yapılmakta ve Banka lehine kâr olması durumunda söz konusu tutar karşı finansal kuruluş tarafından Banka'nın cari hesabına yatırılmakta, Banka aleyhine zarar olması durumunda ise söz konusu tutarın Banka'nın cari hesabından ilgili finansal kuruluşun hesabına transferi yapılmaktadır. Bu işlemlerle ilgili olarak 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Banka, muhabir hesaplarında 602 bin YTL (2007: 429 bin YTL) tutarında teminat bulundurmaktadır.

31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Banka aleyhine açılmış olup halen yasal işlem sürecinde olan 76.691 bin YTL, 379.320 ABD Doları ve 338.098 EURO (2007: 80.204 bin YTL, 410.099 ABD Doları ve 352.652 EURO) tutarlarında çeşitli davalar bulunmaktadır. Banka, söz konusu davalardan ikisi için 1.651 bin YTL (2007: 1.106 bin YTL) tutarında karşılık ayrılmış olup, diğer davalara ilişkin profesyonel görüşün önemli bir maddi kayıp olasılığının düşük olduğu yönünde verilmiş olması sebebiyle herhangi bir karşılık hesaplanmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 29 - SERMAYE

31 Aralık 2008 ve 2007 tarihleri itibariyle Banka'nın ödenmiş sermaye yapısı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2008		31 Aralık 2007	
	YTL	Pay %	YTL	Pay %
T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı	14	55	14	55
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	5	19	5	19
T.C.M.B Mensupları Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Sandığı Vakfı	1	5	1	5
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1	3	1	3
Türkiye İş Bankası A.Ş.	1	2	1	2
Diğer	3	16	3	16
Ödenmiş sermaye	25	100	25	100
Sermaye düzeltmesi	47.439		47.439	
Toplam ödenmiş sermaye	47.464		47.464	

Sermaye, T.C.M.B. Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca 25 bin YTL olup her biri 0,1 YTL tutarında 250.000 hisseye ayrılmıştır. Bu sermaye T.C. Hükümeti'nin tasvibiyle artırılabilir. Hisse senetleri (A), (B), (C) ve (D) sınıflarına ayrılmıştır. (A) sınıf hisse senetleri münhasıran Hazine Müsteşarlığı'na, (B) sınıfı milli bankalara, (C) sınıfı milli bankalar dışında kalan bankalara ve bazı önceliklere sahip şirketlere ve (D) sınıf hisse senetleri de Türk ticaret müesseselerine ve Türk vatandaşlığına haiz tüzel ve gerçek kişilere tahsis edilmiştir.

NOT 30 - GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI VE YASAL YEDEKLER

Yasal mali tablolarda yer alan ihtiyat akçeleri dışındaki birikmiş karlar T.C.M.B Kanunu'na istinaden mensuplara, Hazine Müsteşarlığı'na ve diğer hissedarlara, aşağıda belirlenen ihtiyaç akçelerine ilişkin sınırlamalara uygun olarak dağıtılabilir.

Banka'nın yıllık yasal safi kârı, aşağıdaki şekilde dağıtılır.

- %20'si ihtiyat akçesine;
- Hisse senetlerinin nominal değerleri üzerinden, %6 oranında ilk kâr hissesi olarak hissedarlara;
- Yukarıdaki yüzdeler tutarının düşürülmesinden sonra kalan miktarın en çok %5'i, iki aylık maaş tutarını geçmemek üzere Banka mensuplarına ve %10'u fevkalade ihtiyat akçesine;
- Hisse senetlerinin nominal değerleri üzerinden Genel Kurul kararıyla en çok %6 nispetinde ikinci kâr hissesi olarak hissedarlara verilmektedir.

Bu dağıtımdan sonra kalan bakiye Hazine Müsteşarlığı'na transfer edilmektedir.

Bu rapor tarihi itibariyle Genel Kurul, Banka'nın 2008 yılı yasal dağıtılabilir kârının dağıtımına ilişkin karar almamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI A.Ş

31 ARALIK 2008 TARİHİ İTİBARIYLA HAZIRLANAN FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe, tutarlar bin Yeni Türk Lirası ("YTL") olarak ifade edilmiştir.)

NOT 31 - NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

	2008	2007
Nakit değerler ve altın rezervleri	5.647.028	4.131.886
Bankalardan alacaklar (faiz gelir reeskontları hariç)	25.649.011	6.127.036
	31.296.039	10.258.922

NOT 32 - İLİŞKİLİ TARAFLARLA BAKİYELER VE İŞLEMLER

Ekteki mali tablolar aşağıda sunulan ilişkili taraflarla olan bakiye ve işlemlerini içermektedir.

(i) İlişkili taraf bakiyeleri

	2008	2007
Varlıklar:		
Makul değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleşecek finansal varlıklar	13.864.337	16.926.939
Bankalardan alacaklar	19.975.794	2.121.067
Yükümlülükler:		
Bankalara borçlar	41.550.054	29.306.779
Diğer mevduatlar	17.076.045	16.781.346

(ii) İlişkili taraflarla gerçekleştirilmiş işlemler

	2008	2007
Üst düzey yöneticilere sağlanan ücret ve diğer faydalar	2.638	2.267
Faiz gelirleri	1.701.961	1.699.225
Faiz giderleri	1.709.139	1.470.365
Ücret ve komisyon gelirleri	28.234	25.878
Ücret ve komisyon giderleri	-	163.363
Ortaklara kâr dağıtımı	3	921.335

NOT 33 - BİLANÇO TARİHİNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN HUSUSLAR

5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Para Birimi Hakkında Kanun'un 1'inci maddesi uyarınca ve 4 Nisan 2007 tarihli ve 2007/11963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince, Yeni Türk Lirası ("YTL") ve Yeni Kuruş'ta ("YKr") yer alan "Yeni" ibareleri 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kaldırılmıştır. Buna göre bir önceki para birimi olan YTL ve YKr değerleri TL'ye ve Kr'ye dönüştürülürken 1 YTL, 1 TL'ye ve 1 YKr, 1 Kr'ye eşit tutulmaktadır.

Hukuki sonuç doğuran tüm yasa, mevzuat, idari ve hukuki işlem, mahkeme kararı, kıymetli evrak ve her türlü belgenin yanı sıra ödeme ve değişim araçlarında YTL'ye yapılan referanslar, yukarıda belirtilen dönüşüm oranı ile TL cinsinden yapılmış sayılmaktadır. Sonuç olarak, 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren TL, finansal tablo ve kayıtların tutulması ve gösterimi açısından YTL'nin yerini almış bulunmaktadır.